

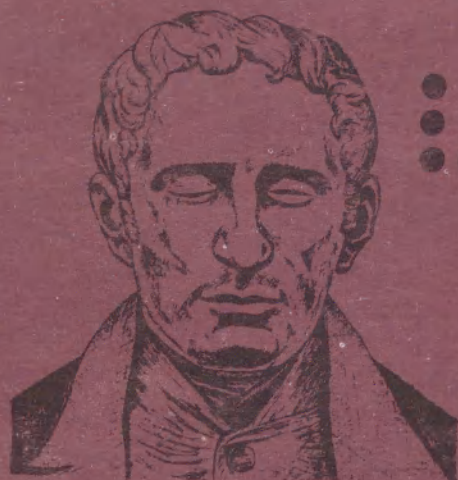
VAKOK VILÁGA

MHB 1640

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLII. évfolyam

6

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk központi elnöksége 1981. március 19-én ülést tartott. Az értekezletet dr. Sólymos Gyula alelnök vezette. A kitűzött napirendi pontokat az elnökség ugyan megtárgyalta, azonban az elnökségi tagok közül sokan hiányoztak, ezért nem volt határozatképes a testület. Április 23-án azokat a napirendi pontokat újratárgyalta az elnökség, amelyekben határozatot kellett hozni.

Az április 23. központi elnökségi ülést dr. Vas Tibor elnök vezette le. Jelen voltak: dr. Bódi István főtitkár, Csengeri József, Gerdelics Ferenc, dr. Jáksó László, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, dr. Szél Lajos, Szemerédi István, dr. Szigeti György, Zichó József elnökségi tagok, valamint Daru Gerőné osztályvezető-helyettes, Varjú Péterné pénzügyi csoportvezető és Barna Zoltán, lapunk szerkesztője. Dr. Vas Tibor elnök megnyitotta a tanácskozást és felkérte Szemerédi István szakmai csoportvezetőt ismertesse az elnökséggel a munkaverseny értékelését.

Mint ismeretes a Csongrád megyei szervezet felhívására munkaversenyt indítottunk, amelyben kilenc megyei szervezet vett részt. Megyei szervezeteink egy része félreértette körlevelünket s bár versenyzett, de az értékeléshez nem küldte el az anyagot. Ezért részvételüket nem vehettük figyelembe.

A munkaverseny pontjait nagy lelkesedéssel teljesítették megyei szervezeteink, pedig a feladatok nem voltak könnyűek. Nemcsak azokat a megszokott feladatokat kellett teljesíteni, mint pl. a családlátogatás, tag-szervezés, a művelődési és sporttevékenység fokozása, hanem új vonásként szerződéseket kellett kötni a városi és megyei tanácsok szociálpolitikai csoportjaival, különböző területeken dolgozó szocialista brigádokkal és más társadalmi szerveze-

tekkel. Részt kellett vállalniuk a rokantak nemzetközi évével kapcsolatos feladatok teljesítésében is. Szövetségünk szakmai csoportja értékelte a megyei szervezetek munkáját és a következő sorrendet állapította meg:

- I. Somogy megye,
- II. Csongrád megye,
- III. Borsod megye,
- IV. Győr-Sopron megye,
- V. Hajdú-Bihar megye,
- VI. Heves megye,
- VII. Komárom megye,
- VIII. Veszprém megye.

A pénzjutalmakat és okleveleket a Szegeden és Miskolcon megtartandó tájértekezleten adjuk át. A központi elnökség elfogadta a szakmai csoport beszámolóját, a vitában dr. Szigeti György javasolta, hogy érdemes lenne a megyei szervezeteknél többnapos alaposabb szakmai vizsgálatokat tartani és ezekre más megyei szervezeteket is meghívni tapasztalatcsere céljából.

A második napirendi pont előadója Gerdelics Ferenc főelőadó volt, aki tájékoztatta az elnökséget az 1981. évi bel- és külföldi üdültetéséről. A testület megvitatta a tájékoztatót és elfogadta. Sokan kifejtették azt a véleményüket, hogy az üdülésben résztvevő vak tagok mindegyikének megfelelő kíséretet kell biztosítani.

A harmadik napirendi pont előadója Pinviczki György, a Braille-érem adományozására javaslatot tevő bizottság elnöke volt. A tájékoztatóból kiderült, hogy a megyei szervezetektől hatvanhét javaslat érkezett be, a Borsod megyeiek azonban a határidő lejártá után jelentkeztek, ezért az elnökség úgy határozott, hogy a borsodiak javaslatait nem veszi figyelembe. A Braille emlék-

érmeket taggyűléseken, ünnepélyes keretek között adják át a kitüntetetteknek.

A negyedik napirendi pont előadója Varjú Péterné pénzügyi csoportvezető volt, aki részletes tájékoztatót adott a szövetség gazdasági munkájáról, költségvetéséről. A tájékoztatóból kitűnt, hogy 1980-ban 11 711 500,— Ft-ból gazdálkodtunk, ebből az összegből oldottuk meg mindazokat a gazdasági feladatokat, amelyek a szakmai munkát segítik. Ebből teremtették meg azokat a felteteleket, amelyek szükségesek a szövetség összes feladatainak megvalósításához. Felújításra — a fenti összegben kívül — 1 639 900,— forintot, ingatlan fenntartásra (megyei szervezeteknél is) az év folyamán 420 900,— forintot fizettünk ki; ebből a Vakvezető Kutyaiskola beindításához 88 000,— forintot használtunk fel. A nyomda részére tervezett 745 000 forinttal szemben 1 044 000,— forintot költöttünk. Vakügyi segéd-eszközök beszerzésére 294 000 forintot használtunk fel.

A legnagyobb és legfontosabb tételleket soroltuk fel a költségvetéstervezetből, hogy érzékeltesük a szövetség gazdasági munkáját. A csoportvezető természetesen részletes tájékoztatót adott, amelyet vita követett. Különösen bérkérdésekhez szóltak hozzá az elnökség tagjai.

A továbbiakban bejelentésekre került sor. Ezek közül kiemeljük dr. Bódi István felszólalását, aki elmondta, hogy a Braille-rövidírás reformjával foglalkozó bizottság tanácskozott, értekezletükön részt vett Lőrincze Lajos professzor, a tanácsadói munkába dr. Grétsy László bevonását is javasolta.

A központi elnökség határozata szerint úgy kell kidolgozni a rövidírás szabályait, hogy ez a rendszer számítógépre programozható legyen.

Pinviczki György, a budapesti és Pest megyei szervezet titkára beszámolt az Erden megtartott kulturális fesztiválról. Megállapította, hogy a kultúracsoporthoz jól felkészültek, színvonalas műsort adtak. Javasolta, hogy a jövőben is rendezzünk hasonló fesztiválokat. Bejelentette továb-

Rokkantak évében másképpen

(Megjelent az ÉLET ÉS IRODALOM 1981. március 28-ki számában.)

... „Minden meghirdetett évnek, ünnepi hónapnak vagy hétnek erős hajlama van a kampányosodásra. Úgy tetszik: a rokkantak évében a szokottnál kevésbé fenyeget ez a veszély. Tartós hatású intézkedések és események is tőntének és készülnek.

A kép igazságos arányai miatt előbb ezek közül egyről emlékszem meg mutatóban, s csak azután kanyarodom a másféle pszichés vetülethez.

A légzésbénultak egyetlen magyarországi intézetében játszódó Vaspólya című könyvem a jobbításra váró jelenségek között többször említi a lifthiányt. Mert, aki sokat forog közöttük át kell, hogy érezze:

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

bá, hogy a Csehszlovák Rokkantak Szövetsége meghívta zenekarunkat és szólistánkat. Két hangversenyt szerveztek részükre Losoncon és Füleken.

Kuminka Györgyné, az oktatási bizottság elnöke a tanulók tankönyveinek időben történő elkészítését sürgette, különösen a nyelvkönyvek kiadása okoz problémát.

Zichó József tanár bejelentette, hogy Lengyelországban nemzetközi zenei versenyt rendeznek. Zenei szakosztályunk gondoskodik arról, hogy a különböző kategóriákban a mi szólistáink és együtteseink is részt vehessenek. A központi elnökség tudomásul vette a tájékoztatókat és a bejelentéseket, a testület tanácskozása dr. Vas Tibor zárszavával ért véget.

Szemerédi István

a hiány mennyire súlyos negatívumot jelent a betegek számára. Miután sorsukról közvetve értesültek: átéreztek ezt a nagyon gyakorlati és a kérdésben a legilletékesebb szakemberek is. Három budapesti felvonó vállalat összefogása nyomán befejezéshez, átadáshoz közeledik a körülbelül másfél millió forint értékű lift. Nemsokára múlt időbe kerül a két évtized óta fájó hiány.

Az ilyen eredmény hátterében rendkívül sok a küzdelem: Előbb a tervezésnél folyt a három vállalat között. Éppen most nagyon is magukénak, szívügyüknek tekintették, a feladatot, ki-ki a saját elgondolását akarta megvalósítani. Az összekötőnek diplomáciai érzékre volt szüksége ahhoz, hogy elérje: a vállalatok respektálják egymást, egyik se legyen fontosabb, mint a másik. A kivitelezés még több gonddal járt. Az anyagellátástól kezdve a kétkezi munkáig. Az utóbbi olyankor is betű szerint értendő, amikor a gép már csődöt mondott. Mivel a lift nem az épületben van, hanem a külső falhoz csatlakozik és az alagsorban is közlekedik majd, igen mély gödörre volt szükség. Az alapozásnál óriási sziklakövek bukkantak elő. A gép nem bírt velük. Nekiveselkedtek hát a munkások. A vastag hónap — és jégnek is — nemegyszer a hótakarítás foglalta le felerészben a munkaidejüket. Megtoldották szombat—vasárnapi társadalmi munkával.

A betegek — saját bevallásuk szerint — boldogok a lifttel. Minden napjaikat alakító esemény ez. A házban örökké — és egyelőre megoldatlanul — kevés az ápoló és a beteghordó. Eddig csak akkor jutottak egyszerű kórteremlétkükből a kertbe, ha akadt ember — sokszor keservesen vagy sehogy — aki karján szállítsa őket. A jövőben könnyű lesz

a tolokocsikat begördíteni a liftbe. Ugyanezért jóval gyakrabban mehetnek majd rövid látogatásra a családjukhoz. Az egyik lány pedig... bár közülük való nehéz rokkant, társainál mégis jobb állapotban van. Különleges akaratereővel elvégezte az egyetemet, majd állást vállalt. Eddig reggeli munkába indulása akadályversenyt jelentett. Ezentúl kevesebb gátló körülménnyel kell szembenéznie.

A liftes brigád egyik tagja a felvonó épületének különböző fázisairól amatőrfilmet készített, és néhány interjút is felvett. Mielőtt az utóbbihoz kezdett, kissé szégyenlős szemérmességgel kérte:

— Ha lehet ne érzelmesen... Nem szeretjük az érzelmeset... Magyarul a hálanyilatkozatoktól félt.

A hála szálán tértek rá a kényes kérdésekre. Elsősorban azért kényesek, mert akiket érint, többségükben éppen nem érdemtelenek. Sőt! Különböző rokkant intézetekben dolgoznak hosszú évek, esetleg évtizedek óta. Kézsziklakövet fejteni, nőval-jéggel viaskodni: olyan, mint a lázas forradalmi tett. Az ismétlődő, egyhangú hétköznapi tipródás talán a terheesebb. Nemcsak a rokkantintézetek lakóinak nehezebb az átlagosnál — a velük dolgozóknak is nehezebb. Ezt a következőkben nem szabad elfelejtenünk.

Nyomatékosan hangsúlyozom, nem személyek, hanem többszörösen tapasztalt mentalitás ellen szólnék. Az egy-egy szakmához vagy helyhez kötődő közszellem hibáinak pedig egyébként kiválóak is áldozatul eshetnek.

Nos, a hála. A liftépítés példája is bizonyítja: ha úgy vesszük, s a rokkantaknak van miért hálásnak lenniük. S ez csak egy példa — ha anyagi és emberi értékében az egyik legnyomósabb is — a nagyos sok közül. Amennyiben igaz, amit írtam, hogy a huzamos velük törődés még bajosabb vállalás, akkor a rokkantaknak kiváltképpen van miért hálásnak lenniük. Ezt az intézetek legtöbb vezetője és dolgozója el is várja, mint természetes adót. Neki szegeztem néhányuknak a kérdést:

igénylik-e a hálát. Egyöntetűn nem válaszoltak. Ennek ellenére számos gesztusuk igazolta előbb is, utóbb is, hogy bizony igénylik. Még-hozzá folyamatosan.

Öreg hiba. A tisztességes ember ismeri a hálaérzést — egy-egy szép alkalommal, egy-egy emelkedett órájában. De a hála, mint megkövetelt állapot, elviselhetetlen. Épnek, rokkantnak egyaránt törekvése, hogy önjelentőségét érezhesse. Az örökös hálakényszer ezt bombázza. Alaposan megrongálhatja az ápoltak és gondozóik kapcsolatát. A velük, értük dolgozók családostan, ingerülten fordulnak a „hálátlanok” ellen. (Idézőjelbe kellett tennem a szót, hiszen valójában korántsem hálátlan az, aki nem szüntelenül hálás!) A rokkantak pedig nem hogy szeretni nem tudják a hálára kényszerítőket, egyenesen elidegenednek tőlük.

*

A képlet számtalan családon belül is ismert. Temérdek anya hálát vár azért, mert világra hozta gyermekét. Ha ezt valamilyen cél elérése érdekében nyíltan hangoztatja, indulatosabb csemeték odavágják:

— Nem kértelek rá!

Bár a durvaságnak soha sincs igazsága, a formától eltekintve igazuk van. Sokféle indítatásból szülnék az aszszonyok, de semmiképpen sem azért, hogy adományt nyújtsanak át egy, a fogamzás idején még nem létező lénynek. Nem adomány a gyerek gondos felnevelése sem, ez a becsületes anyákban belső parancs. S ha bajjal, szenvedéssel jár? Akkor fokozott szeretetet érdemelnek érte és kölcsönösséget, ha ők szorulnak támogatásra. Ami ismét nem azonos a hálával, hanem a gyerekbe ivódott szeretetből kell fakadnia.

Ha a rokkantaknak nincs lehetőségük egyéb kölcsönösségre, viszonzásra, akkor fizessenek szüntelen hálával?! Ez sérti az önértüket. Úgy gondolják — helyesen! — hogy joguk van az élethez, még-hozzá az élni érdemes élethez. A rokkantinté-

zetek vezetői és beosztottjai — sohasem mindnyájukról beszélnek, csak egy jellemző rétegről — viszont úgy gondolják, hogy permanens áldozatot hoznak. Az áldozatról az a véleményem, hogy addig hasznos és valódi, míg átélte lendületből, erős belső késztetésből ered — ha pedig ilyen, az egyén nem is tud másképpen cselekedni, mint ahogyan cselekszik. Belső jutalma az elégedettség, külső jutalma bizonyos társadalmi presztizs. Mindez eleinte őszintén áldozatosok egy idő után már csak erőszakot tesznek önmagukon, hogy fenntartsák a látszatot: a kezdeti vállalás csorbitatlanul érvényes.

Az egyik rokkantintézeti munkatárs panaszkodott nekem: észreveszi magán, hogy fogy a türelme. Röviddel ezután állást változtatott, egészen másféle környezetbe ment. Elhatározását feltétlen tiszteletre méltónak éreztem. Akkor már másfél évtizede szentelte magát a rokkantaknak, és igen-igen sok érdemet gyűjtött De nem futott a pénze után.

Türelmem. A mai világhelyzet élesen mutatja, hogy az emberrel — általában az emberrel — milyen kegyetlenül nehéz bánni. Nincs annál természetesebb, mint hogy a valami alapvetőtől megfosztott ember sem lehet könnyű partner. Hiszen testi hiányainál fogva eleve érzékenyebb, gyakran sértődékenyebb. Rokkantsági fokától függően: különböző mértékben, de mindenképpen bajosabb önkkielő, düh- és vágylevezető módokat találnia. Megeshet, hogy egyesekből a kényszerűen eldugaszolt erők nem szerencsés réseken törnek felszínre. Jól ismerem olyan rokkantakat, akiknek teljesítménye és aktivitása szinte emberfölötti, mármár a csoda kategóriába tartozik. Ismerek kiváló jelleműeket és hibátlan modorúakat. Milyen meglepő is, hogy nem egytől egyig ilyenek.

Az a mentalitás, amely ellen szólok, a különböző korú, együttélő rokkantakból példamutatóan illedelmes gyerekeket szeretne faragni. Olyanokat, mint a régi elemisták voltak, akik drilles és türelmetlen tanító nénik követelményének engedelmeskedve, hátra tett kézzel ültek egész

órán. A rokkantak elhárítják a nem rájuk szabott követelményeket, akkor itt-ott a büntetés következik, az is előfordul, hogy a háborzongató kollektív büntetés. Ne gondoljunk holmi brutalitásra, csupán apró előnyök és örömök szelíd megvonására. Csakhogy a fizikumában megfosztott ember minden további megfosztástól sokszorososan szenved!

Akik kiosztják a büntetéseket, gyorsan rátalálnak a látszólag meggyőző érvekre. „Mindenféle közösségben rendnek kell lennie, másként hamar anarchiába fulladhat az egész!” Szentigaz. Ott a hiba, hogy a rendet is nagyon sokféleképpen lehet értelmezni. Rendbontás-e például egy házban belül zajló — esetleg heves megnyilvánulásokkal zajló — szerelmi kapcsolat? Rendbontó-e az a nagyon várt vendég, aki nem tudott látogatási időben jönni, és ezért este kopogtat be? A példák, esetek sorát veti fel a napi élet. A tiltók következő leggyakoribb érve: „Mind a ház lakóinak érdekében történik!” A nyugalom védelme nagy takaró. Elfedi azt a tényt, hogy gyakran leszűkítő, elszűkítő, kedvet sápasztó korlátozásokról van szó. Annál is inkább, mert a rokkantak fokozottan sóvárognak eseményekre, pezsgésre, jó izgalomra.”

...„A rokkantélet formálásának lehetőségei úgyis korlátozottak, de legalább a korlátokon belül lehessen saját akarata! Fizikumuk kötöttségét nem feledve, rendelkezésük önmaguk felett!

Az ellenvélemények szerint: mivel a rokkantak másoknál kevesebbet vagy egyáltalán nem forognak a külvilágban, nem értenek a realitásokhoz, ítélőképességük nem fejlődik ki. Magam azt tapasztaltam: az ítélőképesség közöttük épp annyira változatos mértékű adottság, mint bármely más csoportban. Ha tévednék, és a rokkantak mégis irreálisabbak lennének? Ismét a világhelyzetre utalok. Hemzsegnek benne az irrealitások, volna kiket féltenünk a józanság hiányától!

Megyei szervezeteink életéből

HÍREK GYŐR-SOPRON MEGYÉBŐL

Megyeszékhelyünkön csaknem minden héten van valamilyen érdekes előadás vagy műsor. Ezek közül a legemlékeztetőbbakat válogattam ki olvasóink számára.

Január 22-én a Győri Vagongyár Vöröskereszt alapszervezetének képviselői átadták a szervezetnek a múlt évben erre a célra befolyt pénzüsszegekből vásárolt ajándékokat, majd verses, zenés műsorokkal szórakoztatták a jelenlévőket.

Rokkantak évében másképpen *(Folytatás)*

Segítsük a rokkantakat, de ne gyámkodjunk felettük! Amennyire lehet, könnyítsünk életükön, de ne akarjunk mindent jobban tudni helyettük!

Remélem, hogy felkiáltójeleimmel és jelzéseimmel nem voltam ünneprontó. Már csak azért sem, mert abban is bízom: a rokkantak éve se nem ünnep, se nem kampány, hanem felhívás cselekvésre, jobbításra az érintettek érdekében.

László Anna

Szerkesztői megjegyzés

A közvélemény rokkantaknak a mozgássérülteket tartja, pedig ebbe a kategóriába tartoznak a vakok és gyengénlátók, valamint a siketnémák is. A rokkantak nemzetközi éve alkalmából a hivatalos szervek és a társadalom széles rétegei igen sokat tesznek a látás- és hallássérültek érdekében is. Az Élet és Irodalom című lap kivonatossan közölt cikket ezért ajánljuk mindazoknak szíves figyelmébe, akik akár hivatalosan foglalkoznak a vaküggyel, akár érdeklődéssel fordulnak felé.

Január 29-én Fekete András zene-tanár, megyei szervezetünk adminisztrátorának férje a zeneirodalom népszerű darabjaiból összeállított műsorral szórakoztatta a tagságot. Zongorajátékát kiegészítette az előadott művek ismertetésével.

Február 5-én dr. Ábrahám Mihály orvos tartott előadást „Őszinte szavak a rákról” címmel. A témának fontosságát jelzi, hogy a hallgatóság soraiból igen sok kérdés hangzott el. Az előadó nyíltan, őszintén válaszolt minden feltett kérdésre.

Február 26-án és március 26-án a győri Széchenyi patikamúzeum munkatársai tartottak előadást a gyógyszer-társak kialakulásáról, történetéről, gyógyszereink helyes használatáról. Vállalták, hogy a sorstársak úgynevezett házipatikáját időközönként átvizsgálják, nehogy lejárt határidejű, esetleg már káros hatású gyógyszereket tartsanak otthonukban.

Március 12-én Tóvizi József rendőrőrnagy, a megyei Közlekedésbiztonsági Tanács titkára adott egy igen részletes beszámolót a megye közötti közlekedésének helyzetéről, és hasznos tanácsokkal látta el a kérdező sorstársakat.

Az alábbiakban a mosonmagyaróvári és a soproni sorstársakhoz kaulazolom el kedves olvasóinkat. Mindkét körzeti csoportunknál havonta egy-egy alkalommal tartunk összejöveteleket, ezért csak néhány eseményről adhatok hírt; két magyaróvári és két soproni eseményről írok.

Február 6-án a magyaróvári Művelődési Központ amatőr kultúrgárdája vidám farsangi műsorral szórakoztatta a megjelent sorstársakat. Ezen az összefüggésben a tagok rekord létszámban vettek részt. Március 6-án megünnepeltük a nemzetközi nőnapot. Ezen az eseményen a dunaszigeti általános iskola tanulói működtek közre kedves, színes műsorral. Végül virágot nyújtottak át a nőknek.

Március 19-én a háromtagú Golf együttes szórakoztatta örökzöld táncdallamokkal a hallgatóságot. Az együttes a Lipót közösgébeli Termál Étteremben játszik és meghívta sorstársainkat egy ottani kirándulásra.

Február 7-én megyei szervezetünk kultúrscsoportja látogatott el a soproni sorstársakhoz és verses, zenés, vidám farsangi műsort adott.

Március 7-én a soproni Óvónőképző Intézet növendékei zenetanárjuk vezetésével ünnepi műsorral köszöntötték a nőket és egyben megemlékeztek az 1848-as forradalmi napokról is.

*

Az előbb felsorolt, elsősorban ismeretterjesztő és közművelődési előadásokon kívül tagjaink egy alkalmat kifejezetten a szórakozásnak is szántak. Február 7-én, megyeszékhelyünkön egy vidám farsangi bált is rendeztünk, amelyen nagy számban vettek részt a sorstársak.

Egy csokorba kötve ennyit kívánok átnyújtani a kedves olvasóknak.

Fettik Mária

SIÓFOKI KLUBDELUTÁN ÉS BATYUS BÁL

Megyei szervezetünk siófoki körzeti csoportja január 28-án zenés, vidám klubdelutánt tartott az öregek napközi otthonában. A megyei szervezet részéről Forró József titkár, valamint a Városi Tanács V. B. egészségügyi osztályának és szociálpolitikai csoportjának dolgozói vettek részt. A vidám szórakozás kora délután kezdődött. A zenét Lendvai-Lehota cigányzenekara szolgáltatotta. Tánc, ének, tombola mulattatta a vendégeket.

A batyus bált február 24-én szintén a siófoki öregek napközi otthonában tartották. A megyei szervezet részéről e sorok írója, a Városi Tanács V. B. részéről a szociálpolitikai, az egészségügyi és az igazgatási osztály dolgozói vettek részt.

Horváth Béla körzeti elnök üdvözölte a vendégeket, jó szórakozást kívánva a batyus bálhoz. A köszöntő után jól sikerült műsor következett. A jelenlévők közben jó hangulatban fogyasztották el a batyuban hozott ételmezt.

KLUBDÉLUTÁN KAPOSVÁROTT

A kaposvári körzeti csoport január 28-án az ÁFÉSZ Irányi Dániel utca 17. sz. alatti klubhelyiségében klubdélutánt tartott. Az összejövetelt Haraszi József körzeti elnök nyitotta meg. Felkérte e sorok íróját, hogy ismertesse a körzet 1981. évi I. félévének munkatervét. A munkaterv összejövetelek és kirándulások szervezésével foglalkozott.

KLUBDÉLUTÁN MARCALIBAN

A marcali körzeti csoport a helyi Vöröskereszt patronálásával február 25-én klubdélutánt tartott a marcali Művelődési Házban. Az összejövetelt Gellért Istvánné, a körzeti csoport elnöke nyitotta meg, üdvözölte a sorstársakat és a megjelent vendégeket. Majd e cikk szerzője ünnepi beszédében többek között megemlékezett a megyei szervezet 25 éves fennállásáról, rövid áttekintést adva e negyedszázad munkájáról.

Ezután a körzeti csoport jogsegélyszolgálatának megbízottja, dr. Szócs Sándor járási ügyész felkérte a sorstársakat, hogy panaszaikkal, kéréseikkel forduljanak a szolgálathoz, a segítséget megkapják és szükség esetén a bíróságon is képviselik ügyüket.

Ezután került sor 36 sorstárs Vöröskeresztes tagsági könyvének kiosztására.

Az asztalok süteményekkel és üdítő italokkal várták a vendégeket. Vidám hangulatban, tombolasorsolással, zenészó mellett telt el a délután.

TUDÓSÍTÁS SZABOLCS-SZATMÁR MEGYÉBŐL

Március 7-én a nyíregyházi zeneiskola Babka József igazgató és tizenkét művésztanár közreműködésével megtartotta a már szinte hagyományossá vált nőnap hangversenyét klubhelyiségünkben. A Bartók-centenárium alkalmából többségében Bartók darabokat, énekszámokat adtak elő, de szerepeltek a műsorban még Badi -s Caccini művek, a műsort egy Rossini kvartett zárta le. A lelkes közönség nagy tapssal jutalmazta az igen nívós előadást, majd Jakab Mihály titkár virággal köszönte meg a művésztanároknak a felejthetetlen zenei élményt, melyben tagságunkat részesítették.

*

Március 8-án a vajdabokori kultúrcsoport látta vendégül megyei szervezetünk kultúrcsoportját, ahol Kovács László karnagy vezetésével a kórus szerepelt, majd a csoport tagjai szavallatokkal, rövid jelennetekkel, gitárszóval szórakoztatták az ünnepi közönséget.

*

Március 12-én klubhelyiségünkben a rokkantak nemzetközi éve alkalmából dr. Virág Anikó főorvosnő a rehabilitációról tartott értékes előadást a népes hallgatóságnak. Szólt a megelőzésről, főként a háztartási gépek által okozott balesetekről.

*

Március 21-én és 22-én Landini kamarakórusunk részt vett az Érden megrendezett művészeti fesztiválon. A nyíregyházi színház gazdasági hivatala által díjtalanul rendelkezésünkre bocsátott 28 személyes autóbusszal tettük meg ezt a szép utat. Szombat reggel indultunk, Érden a budapesti vezetőség fogadta sorstársainkat.

A délután folyamán került sor kórusunk szereplésére. A fesztiválon résztvevők műsora 7 óra felé ért véget. Az ismerkedési esten igen sok barátság szövődött a sorstársak között. Másnap délelőtt Budapesten élményekben gazdag városnézésen vettünk részt. Utána közös ebéd következett, majd a búcsúzás után elindultunk haza.

*

Április 2-án ünnepelte megyei szervezetünk hazánk felszabadulásának 36. évfordulóját. A 4-es számú Általános Iskola zenetagozatos diákjainak műsora után dr. Kokan Ferenc főiskolai docens előadást tartott sorstársainknak hazánk felszabadulásáról és fejlődéséről.

Jakab Mihályné

NŐI KLUBDÉLUTÁN KAPOSVÁROTT

Megyei szervezetünk kaposvári járási és körzeti csoportja a Csepel Művek kaposvári gyáregysége Vöröskereszt alapszervezetének, a Kaposvári Sütőipar Vállalatnak, a Húskombinátnak és Vendéglátó Vállalatnak patronálásával nőnap klubdélutánt rendezett március 7-én Kaposvárott az ÁFÉSZ klubhelyiségében, melyre meghívták a városi szociális otthon gondozottait és gondozóit. Az összejövetelt Haraszi József, a városi körzet elnöke nyitotta meg, üdvözölte a megjelent vendégeket, majd a vakok kultúrcsoportjának műsora következett. A műsor változatos volt, népdalok, balladák, táncdalok hangzottak fel, szavallatokkal színesítve.

Ezután e sorok írója nőnap ünnepi beszédet tartott. Többek között elmondotta, hogy ez az első nőnap ünnepségük, megemlékezett a mozgalom történetéről, valamint méltatta Klara Zetkinnek, a nőmozgalom nagy alakjának munkásságát. Befejezésül beszélt a mozgalom feladatairól, célkitűzéseiről. A megyei

szervezet férfi tagjai nevében köszöntötte a sorstársnőket, a jelenlevő társadalmi szervek, a vállalatok, valamint a szociális otthon női dolgozóit és gondozottait. A férfiak a jelenlevő nőknek átnyújtották ajándékaikat.

Fekete Józsefnének, a Csepel Művek kaposvári gyáregysége Vöröskeleszt alapszervezete aktivájának oklevelet nyújtott át a sorok írója, (mint a megyei szervezet elnöke) a vakügy területén végzett kimagasló munkáért.

A sorstársnők megköszönték a meleg ünneplést. Ezután a tagok és a vendégek terített asztal mellett ünnepi hangulatban a zenekar kelleme játéka mellett a késő esti órákig együtt maradtak.

Csik Lajos

Esztergályos a telefonközpontban

Figyelem, ahogy Hoffmaister Gyula telefonközpontos dolgozik. Milyen gyorsan és precízen tárcsázik. Biztos, hogy tőlem gyorsabban. Nézem, hogy őszül, hogy ezüstöződik körben a haja. Közben a hatalmas farkaskutyát is megsimogatom óvatosan. Itt kíváncsiskodik, szimatol a lábamnál: „lekáderez”. Kobakját ütögetem gyengéden, s az ablaküvegen keresztül látom a kormosodó havat. Én látom. Akinél ücsörgök, nem látja. Nem láthatja.

— Utoljára 1978-ban műtötték a szememet, de nem sikerült. Zöld hályog, megkeményedik a szem, elsorvasztja a látóidegeket. Hát ilyen kutya szembetegségem van. Édesanyámtól örököltem. Apám szerencsére egészséges, nyugdíjas, mindenben segít a tésztagyúrásig.

A beszélgetés meg-megszakad, hiszen délelőttönként nagy a forgalom az LKM V-ös hivatalházának telefonközpontjában. Percenként gyuladnak ki a lámpácskák, búgnak, sípolnak a hívások. Udvarián, kedvesen beszél, kérdez, segít Hoffmaister Gyula. Azt eddig is tudtam, hogy hihetetlenül sok telefonszámot tud kívülről, hiszen magam is szoktam tőle érdeklődni, ha nem lelek valamit a gyári telefonkönyvben. Ami meglep, hogy többnyire azt is tudja, ki, mivel foglalkozik a házban. Ki van szabadságon, ki pótolja, legtöbbször még azt is megmondja: valaki a gyár melyik más részébe került el innen. Ez már a telefonközpontos rutinja, figyelmessége. Pedig

hát nem telefonközpontosnak készült ő, hanem esztergályosnak. Le is húzott 13 évet a kohászat villamos javítójában.

— 1915-ben százalékolta le. Akkor már annyira beszűkült a látásom, hogy csak hallottam a darut, de nem láttam.

— Mennyi a nyugdíjad?

— 2080 forinttal mentem nyugdíjba. Itt kapok 2400-at. Az anyagiak ilyenformán rendben volnának, (persze a feleségének nincs jövedelme, és el kell tartania 13 éves fiát is) ám újra kellett tanulnia nem a telefonközpont kezelését, hanem az egész életet: a járástól a tömegközlekedésig.

— Sose gondoltam, hogy az állatok ennyit segíthetnek az emberen. Vettem egy német juhász kutyát, de nagyon félénk. Megtanítottam a vakvezetésre, még a fővárosban is elmentem vele. Most a házat őrszi s ezt a másikat tanítgatom, ez nem félénk, de nagyon keveset tud még. A másoknak már szólni se kellett, úgy hozott el Perecesről a Vasgyárba, meg vissza. Ennek még minden sarkon mondani kell, hogy balra-e vagy jobbra, de nagyon tanulékony állat.

Ami nekünk észrevétlen, hogy járunk, közlekedünk az Hoffmaister Gyulának a fő gondja. Szinte mindennap elmegy sétálni kutyájával, hogy tanuljon, hogy megismerje Perecest, Miskolcot, a Vasgyarat.

— A kutyák segítőkészek. És az emberek?

— Az embererek is. Bár volt, aki belerúgott a kutyába, hiába látta kezében a fehérbotot, a kutyán pedig a vöröskeresztet. Az igazsághoz tartozik, hogy utána hallottam, egy másik járókelő lehorodta a rugdosót alaposan... Mióta vak vagyok, sokkal több ismerősöm van, mint előtte. Érzem, szeretnek az emberek, itt a házban is. Meg-meghívják ide is, oda is. Diskurálás közben szünet nélkül érkeznek a hívások, a világtalan ember pedig kapcsol gyorsan, udvarián.

— Kapcsoltam — fejezi be rövid párbeszédeit.

— Hogyan telik el a szabadidő?

— Segíték otthon, aztán sétálok a kutyával, még boltokban is voltunk a karácsonyi ajándékot megvásárolni. Televíziót hallgatok, rádiót. Különösen a telefonos adásokat szeretem, a tévében a Kapcsoltam-ot, a rádióban, amikor Szilágyit hívhatják telefonon.

Nem panaszkodik, pedig a vakság nemcsak önmagának probléma. Nehezebben tud a gyerekeknek segíteni, ez a tanulmányi átlagon is látszik. Aztán a ki nem mondott, de bizonyára sokszor átgondolt lelki bajok: mintha a fia szégyellné, hogy vak az apja... vagy csak a legváltozóbb korban van? Mintha a felesége húzódozna attól, hogy elkísérje a Vakok és Gyengénlátók Szövetségének egy-egy rendezvényére... vagy hát tulajdonképpen azelőtt sem szívesen járt társaságba. Ő viszont szeret járni-kelni a sötétség ellenére.

— Olvasni szoktál-e?

— Csak a Vakok Világát, havonta jelenik meg. Az újságokat, az irodalmat, a rádió pótolja. Az igazság, hogy a Braille-írást csak nyáron kezdem el tanulni. Ha belejövök, könyveket is kölcsönözhetek Budapestről.

Igaz-e, hogy a vakoknak finomodik, élesedik a hallásuk? Az bizonyos, hogy mindig megismered a hangom a telefonban. És egyébként?

— Igen, magam is tapasztaltam. Meghallom, ha vasoszlop mellett vezet el a kutya. Vagy felmegyek a járdaszigetre és hallom, érzem, hogy benn áll-e a hatos autóbusz.

Beszélgetünk még erről-arról, közös ismerősökről, egykori tanítókról. Alaposan szemügyre veszem az asztalon a vakírógépet, amit azért vett, hogy az új telefonszámokat leírhasssa, vagy amikor egymás után a harmadik vagy a negyedik mellék kér városi vonalat, ami éppen foglalt, jegyezhesse. Harminchat éves Hoffmaister Gyula. Már nem esztergályos, hanem telefonközpontos. Már nem látó, hanem vak. És mindegyik nem egyszerűen beletörődött, hanem teljes emberségével beleilleszkedett. Pötyög az írógépen és közben arról beszél nekem: milyen nagy hasznát veszi, hogy németül tanult.

— Az igazság, hogy telefonközpontokban több nyelvből kellene legalább a minimumot ismernünk, számokat tudjunk mondani vagy megmagyarázni, ha valaki éppen távol van, egyáltalán megértetni magunkat, elvégre emberek vagyunk. Segíteni egymáson.

Néha csodálom a kutyáimat, minden idegszálukkal segíteni akarnak, ám ugyanakkor azt is akarják, hogy szeressem őket. Reggelente, ha nyúlok a porázért ott ugrál, ágaskodik a régi kutyám, hogy rákapcsoljam a szíjat, hogy ő vezessen a buszhoz, a villamoshoz, a munkahelyemre, hogy őt simogassam meg, amikor egy új járdaelzárásnál vagy építkezésnél úgy vezet el az oszlopok, a csövek, a palánkok és korlátok között, hogy nem érek semmihez és nem ütközöm össze senkivel.

Nyitrai Péter

(Megjelent a Borsod megyei Hírlapban)

Életem a közösség

Kora délután érkeztem meg Ceglédre. Utazásaim során megszerettem az alföldi kisvárosok sajátos hangulatát. Csendesnek, zárkózottnak, de a jó barát felé kitarulkozóknak ismertem meg az alföldi embert. Ilyen fogadtatásra számítottam ezúttal is. Mindent meg akartam tudni Pest megyei szervezetünk ceglédi alkörzeti megbízottjától, Kovács Sándortól a városukban élő sorstársainkról, s természetesen vendéglátómról is. Tulajdonképpen nem voltunk már idegenek egymásnak. Többszöri levélváltásunk alatt akaratlanul is elárultunk egyet és más önmagunkról.

Kovács Sándor beszélt az életéről.

— Cegléden születtem 1921. január 31-én. Munkáscsaládból származom. Csak hat elemi végeztem, mert szüleimnek nem volt módjukban taníttatni. Így lettem 1933-ban cipészinas. Négy évvel később felszabadultam, segéd lettem. A szakmámat nem szerettem, jobban tetszett a szabadabb élet a cipészműhely sötét, zárt világa helyett. Am a zene végig kísérte életemet. Először 1933-ban kaptam kézbe egy piccolót, majd fúvóshangszereket. Végül is szólista lettem, első kürtös a városi levante zenekarban. 1940. februárjában vonultam be katonának Cegléden, majd a kiképzés után Kecskemétre kerültem. Ettől kezdve lettem katonazenész. Sok szép élményem van ebből az időből. Térzenéket adtunk és esténként igen gyakran virágcsokorral tértünk haza. A következő évben, szeptember 29-én leszereltem. Nem láttam értelmét, hogy továbbszolgáljak, ezért nem maradtam a hadseregben.

A sors szele 1942-ben Várpalotára sodort. Nem bírtam a nehéz munkát a bányában, így légőfelügyelő lettem és tagja a bányászzenekarnak. Várpalotán 1945-ig laktunk feleségemmel és 1944-ben született kislányommal, 1946-ban született második gyermekem, aki szintén leány. Szépen berendezett bányászlakásunk volt, de a háború azt sem kímélte, széltöltték. Semmink sem maradt. Ekkor kerül-

tünk haza Ceglédre. 1945-ben tűzoltó lettem. A ceglédi tűzoltók egy akaratral beléptek a Magyar Kommunista Pártba, majd a Közalkalmazottak Szakszervezetébe. A tűzoltóságnál ügynevezett csövezető lettem és egyúttal zenekaruk tagja. Itt végeztem az általános iskola 7. és 8. osztályát. A tűzoltóságnál ért az első komoly figyelmeztetés, vigyázzak a szememre, mert romlik. Egy alkalommal tűzesethez vonultunk ki, egy magas falon kellett vezetni fecskendővel a vízsugarat. Sötét volt, a tűz már nem égett, csak a zsarátnokok lenn a mélyben, a fal tövében. Ekkor mellé léptem, meginogtam, kis híján lezuhantam az izzó parázs közé. Ez az eset világgossá tette előttem, hogy ~~haj~~ nélkül sokáig nem folytathatom mesterségemet. Közben megszűnt tűzoltózenekarunk anyagi fedezet hiányában, 1956. februárjában kértem a leszerelésemet. Tagja lettem a Nagykőrösi Konzervgyár fúvózenekarának, majd ismét katonazenész lettem. 1961-ben leszereltem a katonaságtól, hogy azután a vasútnál különböző beosztásokat kipróbálva, végül is megintcsak zenész legyek. Utolsó munkahelyemen, ahonnan teljes látásvesztésem miatt 1973-ban leszázalékoltak, vagyonőr, vagy ahogyan ma mondanák; iparőr voltam. Itt jó munkámért többször kitüntetésben részesültem és őrsparancsnok lettem. Ezután a Polgári Fegyveres őrsegnél teljesítettem szolgálatot, úgy látszik jól, mert 1970-ben a Magyar Népköztársasági Elnöki Tanácsa a Felszabadulási jubileumi emlékérmét adományozta nekem. Ebben az időben már nagyon rossz volt a szemem. A szolnoki Tisza-hídat őriztem, amikor az utolsó figyelmeztetést kaptam az élettől. Késő éjszaka mentem át a hídon, hogy beosztottjaimat ellenőrizsem, amikor kis híján elvágott egy velem szemben jövő „tartalék”.

Gondolom megviselte Önt, hogy ott kellett hagynia a testületet?

— Igen, valóban! Lekileg teljesen összetörttem, idegileg kikészültem! —

sóhajtott nagyot Kovács Sándor az emlékek súlya alatt, de nyomasztó hangulata csupán egy-két másodpercig tartott. Élet- és emberszerete minden fájdalmat elnyomott színté azonnal.

— Szeretem az embereket, s nagyon jól éreztem magam a kollégáim, barátaim között a testületben. Talán nem is annyira a vakság, mint az viselt meg, hogy kiszakadtam a közönségből. Így érthető, hogy rendkívül fontossággal bír életemben a jelenlegi társadalmi megbízatásom. Újra közösségben vagyok, emberekkel foglalkozhatom, intézhetem ügyes-bajos dolgaikat.

Mit mondana el a körzet életéről?

— Itt, Cegléden 1978-ban alakult meg a Pest megyei Szervezet Ceglédi Alkörzet Csoportja. Ma a körzeti csoport létszáma 31 fő. Közülük legkevesebb tizet magam szerveztem be tagnak az elmúlt években. Egyébként élvezzük a Tanács és a Művelődési Központ támogatását, utóbbtól kapunk helyiséget rendezvényeink megtartására. Tényleges klubéletünk ugyan még nincs, de a legjobb úton haladunk a megvalósítás felé. Szervezeti életünk viszont annál tevékenyebb. A Művelődési Központban minden hónap első keddjén találkozhatnak velem a tagtársak, de sokan fölkeresnek más napokon is Kossuth Lajos utcai otthonunkban. A fogadó napokon túl évente kétszer kerül sor összevont értekezletekre, amelyekre ellátogatnak az Országos Szövetség és a megyei szervezet vezetői, munkatársai is. Járt már nálunk dr. Bódi István, a szövetség főtitkára; Pinciczki György, a Pest megyei szervezet titkára és Erhardtné dr. Molnár Katalin jogtanácsos.

Javaslatokat is tettünk a közelmúltban a városi vezetés és a szövetség felé, hogy mint az alkörzet megbízottja tevékenységemet kiterjeszthessem az egész ceglédi járásra. Szükség esetén kijárnék a sorstársakhoz, hogy számukra beszerezhessem a csak a szövetségben kapható vakügyi segédeszközöket. A ceglédieknek nem régen hoztam fehér botot, nagytót, tűbefűzőt. Majd harminc tagkönyvet vittem magammal érvényesíteni budapesti központunkba, amit postán fognak visszakapni. Munkabírásom úgy hiszem, kimeríthetetlen. A közösségért, sorstársaimért is szeretnék élni.

Aszódi László Antal

KISS JÁNOS:

A vér

(II. RÉSZ)

Az emberek kb. 85 százalékának vörösvértestjeiben az említett molekula csoportokon kívül még egy antigén található. Ezt a jellegzetes tulajdonságokkal bíró antigént Rh faktornak nevezzük, akinek vérében előfordul azok az Rh pozitív személyek. A maradék kb. 15 százalék véréből hiányzik az Rh faktor, ők az Rh negatív vércsoportúak. Az Rh problémáival egy későbbi cikkben részletesen foglalkozom majd, itt most csak annyit említenék meg, hogy a terhességgel kapcsolatosak azok a gondok, amelyek az egész Rh kérdést indokoltá teszik.

A vércsoportok pontos ismerete alapvető jelentőségű a vérátömlesztések szempontjából. A szülészeti, különösképpen a sebészeti és traumatológiai osztályokon igen gyakran kell még ma is vérátömlesztést alkalmazni. Az igazsághoz ugyan hozzá kell tenni, hogy ma már nem egy vérpótló készítmény van forgalomban, de mégis sok olyan esettel találkozhatunk, ahol a terápia egyedüli útja a teljes és természetes vér bejuttatása a beteg szervezetébe. Vérátömlesztésnél szigorúan megkövetelt alapszabály, hogy csak csoportazonos vért szabad transzfundálni.

Elvben ugyanis elfogadott az a laikusok által is ismert elv, hogy a nullás vércsoportú egyén mindenkinek adhat, az AB vércsoportú egyén pedig mindenkítől kaphat vért, de ezt már a gyakorlatban éppen a fentebb említett számtalan alcsoport létezése miatt ma már csak végszükség esetén alkalmazzuk. Szerencsére a véradók nagy száma lehetővé teszi, hogy a palackokban mindig legyen megfelelő minőségű és mennyiségű vér a rászoruló számára.

Hadd ragadjam meg az alkalmat, hogy itt mondjak köszönetet mindazon tagtársainknak, akik a vérádmozgalomban részt vesznek. E nemes mozgalom jelentősége felbecsülhetetlen. Ezt akkor tudjuk igazán, ha visszagondolunk azokra az időkre, amikor még pénzért kellett megvásárolni az életmentő vért.

Az alakos elemek második nagy csoportját, a fehérvérsejteket a szervezet rendőreinek is szokták nevezni. A hematológia, a vérrel és a vérképző rendszerrel foglalkozó szaktudomány a fehérvérsejteket három csoportra osztja.

Az első csoportba tartozik a fehérvérsejtek több mint 70 százaléka. Ezeknek az a feladata, hogy a szervezetbe bejutó baktériumokat megállítsa és szószeros értelemben felfalja; ezek a vörösvérsejtekhez hasonlóan a csontvelőben keletkeznek. Hiányuk súlyos életveszélyes állapot, hiszen gyakorlatilag a szervezet nem tud védekezni az őt bombázó baktériumokkal szemben. A második kategóriát képező nyiroksejtek a nyirokcsomókban keletkeznek és működésük szorosan összekapcsolódik az úgynevezett antitestek, az immunoglobulinok funkciójával. Erről az immunitásról szóló cikkekben részletesen olvashattak. A harmadik csoportot jellegzetesen nagy sejtek alkotják. Feladatuk a szervezet előregedett sejtjeinek a lebontása. Természetesen a fehérvérsejtek összességében részei az immunrendszernek, amely a szervezet külső környezetéhez való alkalmazkodásának egyik legfontosabb szervrendszere.

Az alakos elemek utolsó csoportját a vérlemezkék alkotják. Ezek sem igazi sejtek, de működésükben mégis igen fontos feladatot látnak el. Ezek a kis „szerkezetek”, amelyek a csontvelőben keletkeznek a vérárvadás biztosítói. Hiányuk életveszélyes vérzéseket eredményezhet, de erről majd későbbi cikkben olvashatnak részletesen.

Törődjünk többet egészségünkkel

GERDELICS FERENC

Tanácsok üdülőknek, kirándulóknak

A tavasz és a nyár örömei közé tartoznak a kirándulások és az üdülés. A közutak forgalma többszörösére növekszik, aminek nemcsak a hazai lakosság utazási kedve az oka, hanem az egyre növekvő idegenforgalom is.

Az üdülő- és főleg a kirándulóhelyeken a megszokott városi, községi rendezettségűtől eltérő közlekedési viszonyok vannak. A közlekedés biztonságát még inkább rontja az a körülmény, hogy a szórakozó, pihenő emberek figyelmen kívül, könnyelműen viselkednek sok esetben. Feltétlenül fontosnak tartjuk, hogy ahol erre lehetőség van a gyalogjárón közlekedjünk. Ha mégis az úttestre kényszerülünk, minden esetben az úttest baloldalán, a járművek haladási irányával szemben közlekedjünk.

Célszerű, ha az üdülő- és a kirándulóhelyeken is a fehér botot mindig magunkkal visszük. Számítani kell arra is, hogy a járdán a gyermekek kerékpárokkal, rollerekkel vagy görkorcsolyával hancuroznak, ez nyilvánvalóan óvja testi épségüket, de az is kézenfekvő, hogy komoly akadályt jelent a nem látók számára. Ha a sorsársak a sétákra a fehér botot magukkal viszik, nagyon sok kellemetlenségtől mentesülnek.

Szövetségünk üdülője Boglárlellén, a Kodály

Zoltán u. 43. szám alatt van. A vasútállomástól kb. 2 km a távolság. A balatonboglári állomás korszerűsítése már megtörtént. A vágányok alatti aluljárón balesetveszély nélkül lehet közlekedni. A vasút Balaton felüli oldalán Balatonlelle felé haladva közelíthető meg az üdülők.

A közúti járművek részére keskeny aszfaltozott út áll rendelkezésre, mintegy 4 méter széles. Keskeny árok és fűsáv választja el az úttestet a kavicsos járdától.

Ezen a járdán balesetveszély nélkül lehet közlekedni, sétálni. A szövetség üdülőjét a teljesen vak is jól észlelheti, az üdülő mellett Lelle felől a SZÖVOSZ üdülőnél büfé működik, ami az ott tartozók hangoskodásáról jól felismerhető. Az üdülő kapuja mellett transzformátorház van, aminek zúgása, ha csend van jól hallható.

Ha bevásárlásra vagy nagyobb sétára a községbe mennek tagtársaink, figyeljenek arra, hogy a 7-es út községen átvezető szakaszának mindkét oldalán megfelelően kiépített járda van. A várdombra a kilátóhoz szerpentin úton is fel lehet jutni, de a domb oldalán szaggatott, lépcsős, meredek úton is megközelíthető a kilátó.

A balatonlellei és balatonboglári hajóállomások molója azonos távolságban van az üdültől, mindegyik viszonylag biztonságosan megközelíthető.

Reméljük, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan az elkövetkező üdültetési szezonban is tagtársaink sok kellemes élménnyel gyarapodnak és közlekedési baleset miatt senkinek nem okoz kellemetlen emléket az 1981-es esztendő.

HUBAY BERTALAN:

A vakvezető kutyával közlekedők szakcsoportjának híradója

Kedves Olvasóink, előző számunkban megjelent cikkünk a „Kutyák kiválasztása” egy sorozatot nyitott meg a Vakvezetőkutya-képző Iskola munkájáról. Ezt a sorozatot megszakítjuk mostani beszámolóinkkal. Teszünk ezt azért, mert úgy érezzük, hogy ez a tanulmányút, ami számunkra nagyon sok hasznos tapasztalatot nyújtott — és amit éppen ez-

úton is köszönünk mind a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, mind az Egészségügyi Minisztérium illetékeseinek — kihatással lesz iskolánk további életére és fejlődésére.

Már az utazás előtt gondosan felkészültünk arra, hogy az ott töltött időt maximálisan kihasználjuk.

Ebben a beszámolóban nem annyi-

Beszámoló az NDK-beli vakvezetőkutya-iskolában tett tanulmányi látogatásról

ra szakmai, mint inkább a többek érdeklődésére számot tartó témákkal szeretnénk foglalkozni.

Az utazásra március 16-án került sor. Dél előtt 10 órára érkezünk Berlin repülőterére, ahol már vártak és nagyon kedvesen fogadtak bennünket. A Német Demokratikus Köztársaságban a vakvezetőkutya-képzés

majd 40 éves múlta tekint vissza és két városban is foglalkoznak vele. Az egyik iskola a Berlin-Karlshorst 1., Köpenicker Allén működik, a másik pedig Erfurtban. Sajnos az utóbbit nem tekinthettük meg, mivel a már egy éve Magyarországon elterjedt Pravo-vírus Erfurtban is felütötte fejét. Nem lévén megfelelő mennyiségű oltóanyag, a fertőzés megállítására, zárlatot rendeltek el. Az ott működő iskolát is a berlini telep vezetője Willi Hohensiel — aki a legrégebb szakember az NDK-ban — nyitotta meg és az ő útmutatásai alapján működik jelenleg is. Ezért az elmaradt látogatás nem hátráltatott minket a tapasztalatok szerzésében.

Utunk során — mivel az iskola ott is a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségéhez tartozik szervezetileg — felvettük a kapcsolatot dr. Helmut Pielasch elvtárral, a szövetség elnökével és Brigitte Wick elvtársnővel, a szövetség Külföldi Kapcsolatok Osztályának vezetőjével is.

Az iskolának saját területe nincs, a társadalombiztosító bérlő számukra a rendőrségtől a telepet. Ugyanígy a kutyák beszerzésének és ellátásának költségeit is a társadalombiztosító finanszírozza.

Az iskolák ideális körülmények között mintegy harminc kutyát képeznek ki. Jelenleg azonban kevés a kiképzőjük, mert alacsonyak a fizetések. Dánia sok vakvezető kutyát igényelne, de ebből csak évi tízet tudnak küldeni az említett kiképzőhiány miatt.

Láthatuk és hallhatuk, hogy a kutyák kiválasztásában és kiképzésében a miénkkel azonos elvek érvényesülnek. Némi eltérés talán csak a kiképzés egyes mozzanataiban valamint a vak személy és a vezető kutya összeválogatásában tapasztalható.

Mindent összevetve levonhatjuk azt a következtetést, hogy csepeli iskolánk lehetőségei — területünk, a kutyák elhelyezése — ideálisak. Mondhatjuk azt, hogy iskolánk Közép-Európa egyik legszebb és legjobban felszerelt telepe.

Az elkövetkező időben ezeket a jó lehetőségeket ki szeretnénk és ki kell használni.

A vakvezető kutya kiképzéséről és alkalmazásáról kívánunk szélesebb körben ismertetést adni. Ezt a célt

Németh Tamás

Megalakult a szellemi dolgozók klubja

Többször olvastunk, hallottunk arról, hogy külföldön működnek a vakok szövetségei mellett különféle szűkebb, szakmai érdekvédelmi csoportok, egyesületek. Így például Franciaországban a vak jogászok, az NSZK-ban a vak értelmiségiek tömörültek ilyen egymást segítő szervezetekbe. De itthon is létre jöttek az első kísérletek. Előbb a telefonalközpontkezelők szakcsoportja alakult meg, mely nem bizonyult életképesnek. Majd a gyógymasszőrök hoztak létre egy igen értékes, országos egyesületet. Ez a szakcsoport biztosítja tagjai számára az évenkénti továbbképzést, segíti a fiatalokat az elhelyezkedésben, szakmai folyóiratot jelentet meg tagjai és neves szakemberek írásaival.

Ezen új törekvéseket megelőzően is működtek szövetségünkben kisebb rétegek érdekvédelmi csoportjai: Pl.:

szolgálja lapunkban megjelenő rovataink is. A későbbiekben szeretnénk meghívni Willi Hohensiel elvtársat, hogy tartson előadásokat hazánkban. Látogatása 1982-ben várható.

Zaharovics Mihály

AZ ISKOLA HÍREI

Az iskola kézzelfogható eredménye: az első három kutya kiképzése befejeződött. Anett, Anci, és Szörös jól kiállták a kettős vizsgát. A szakértő bizottság, a közlekedés rendszert és szakcsoportunk tagjai előtt először a három tanítvány tett „tanúbizonyosságot” a tanultakról és jól megállták a helyüket. Ezután következett a három új gazdi betanítása, akiket a kutyák és oktatóik tanítottak meg a vakvezető kutyával való közlekedésre.

Az átadás után vidékre és Pestre már új gazdáikkal együtt tértek haza a kutyák. Az elkövetkező hetek és hónapok közös munkája és a végle-

már 1943-ban létrejött a zenészek összefogása érdekében a zenei szakosztály. 1951-ben pedig a sakkozók alapították meg a szakosztályukat, melyből később fejlődött ki a mai Wesselényi Miklós Sportkör, ahol atlétikai és turista szakosztály is működik.

Az élet tehát új meg új igényeket hoz felszínre, s ezeknek kézzel fogható eredményei az újabb szakcsoportok, klubok, körök megalakulása. Az egyesületi élet belső mozgalmasságáról, tartalmasságáról tanúskodik a Homérosz irodalmi kör, a Pasztorek Mihály színjátszó csoport, vagy akár a hölgyek számára fenntartott kézimunka szakkör létezése.

Ilyen előzmények után a szellemi dolgozóknak élő közösségi vágy is rátalált egy kedvezőnek tűnő, laza szervezeti formára, s 1981 március 28-án létre hoztuk a szellemi dolgozók klubját huszonhat alapító taggal. A találkozón részt vettek jogászok, pedagógusok, programozók és hivatali ügyintézők. A klub célkitűzéseit — e sorok írója — az alábbiakban jelölte meg:

A vakok általános elszigetelődésének feloldása, egymás személyiségének és munkájának megismerése, szakmai tapasztalatcsere és általá-

ges összeszokás fogja majd megmutatni, milyen támaszt nyújt egy jól kiképzett vakvezető kutya.

Amint a három kennel kiürült, pár nap múlva Pécsről bevonult négy új „diák”, hogy egy fél év múlva ismét négy sorstársunknak legyen hűséges vezetője.

Felhívjuk mindazon sorstársaink figyelmét, akik vakvezető kutyát akarnak igényelni, mielőbb lépjenek kapcsolatba szakcsoportunkkal, hogy kérésüket besorolhassuk.

Az eddig közöltekén kívül kérdéseikre készségesen adnak felvilágosítást szakcsoportunk vezetőségi tagjai: Dobay Ferencné, Tel.: 854-575 (du.); Papp Gyula, Tel.: 426-118 (de.); Töröcsik Pál, Tel.: 284-890 (de.); Zwatt Henrich Tel.: 470-540 (de.). Levélcímünk: Vakvezető Kutyaival Közlekedők Szakcsoportja, Budapest XXI., Dunadűlő sor 1. sz. — 1212.

nos informáltság fontossága, valamint a később megvakultak felkarolása és társadalmi kapcsolataik hasznosítása — mindezek által a látó társadalomba való beépülésünk előmozdítása és a magyar vakügy általános fejlesztése.

A megnyitó gondolatokhoz szinte minden tagtárs ujjbakkal csatlakozott. Őszinte örömmel köszöntötték a megalakuló klubot. Záporozó ötletekkel mutatták meg a fejlődés távlatait.

Egy-két gondolat a hozzászólásokból:

— Papp Zoltán pedagógus beszélt a rádióamatőr-mozgalomba való részvételünk lehetőségeiről. Megtudtuk, hogy az utóbbi hónapokban már 13 vak ember tett sikeres vizsgát, s örömmel várják a további jelentkezőket. E beszámoló írója felvetette a sajtófigyelő olvasókör ötletét. Ennek lényege, hogy a magnószalagra olvasott szemelvényeket ki-ki saját kazettás magnójára átjátsza és otthon igénye szerint lehallgatja. — De felmerült a papírpénzek arab számjegyeinek (holland mintájú) kidomborítása, ill. annak hazai kérelmezése. — Továbbá nyilvános ismeretterjesztő előadások és kulturális műsorok is szerepeltek a közösen felvázolt programlehetőségek között.

Természetesen a munka akkor lesz igazán eredményes, ha tagtársaink megtalálják a maguk részfeladatait, melyeket önként és szívvel-lélekkel vállalnak. A közös célokért csak közös munkával dolgozhatunk eredményesen!!!

A klub tagja lehet a VGYOSZ bármely tagja, aki értelmiségi munkakör ellátásához szükséges végzettséggel rendelkezik, illetve legalább érdemi ügyintézőként folytat szellemi tevékenységet. A belépési szándékot a klub vezetőinél szóban kell bejelenteni a találkozók idejében. A tagnyilvántartó kartonon feltüntetjük a klubtag lakcímét, telefonját, foglalkozását és szakképzettségét. Ezen adatok birtokában tudjuk számbavenni erőnket és ápolni kapcsolatainkat.

A klubfoglalkozásokat havonta egyszer — a hónap utolsó „kis szabad szombat”-ján, du. négy órától — tartjuk. A programban előbb kötetlen beszélgetés, ismerkedés szerepel. Ezután a kötött foglalkozás keretében minden tag közre adhat fontos információkat, ötleteket, javaslatokat. A javaslatok sorsáról szótöbbségi

szavazással döntenek a jelenlévők. Ezt követően egy előre meghatározott témáról kisebb előadást, vagy tájékoztatást kapnánk egy tagtársunktól, esetleg felkért vendég előadótól. Az előadást vita követi. Az összeövetelt ismét kötetlenebb programok zárják: pl.: szellemi játékok. Összeöveteleink sok új lehetőséget hordoznak magukban, részben a taglétszám gyarapodása miatt, részben az új tagok friss látásmódjából adódóan.

A szervezés gondját vállaló előkészítő bizottság (Erhartné dr., Lak István, Németh Tamás, Nyul Győző) olyan egyesületet kívánt létrehozni, melyben a tagok jól érzik magukat, szívesen találkoznak, hogy segítségére legyenek egymásnak szakmailag, emberileg. Őszintén elmondhassák gondolataikat, önként dolgozhassanak a számukra kedves területeken a vakok integrálódásáért, megbecsüléséért, végső soron a hazai vakügyért.

A március 28-i összejövetelen Erhartné dr. ismertette a klub működési szabályzatvezetést, melyet Molnár Antal dr. segítségével dolgozott ki. A tervezetet megvitatásra javasolta. A jelenlévők megválasztották e sorok íróját a klub vezetőjévé és Erhartné dr. Molnár Katalint helyettes vezetővé. Az újonnan alakult klubot köszöntötte és messzemenően támogatásáról biztosította dr. Bódi István, a szövetség főtájkára és Pinviczki György, a Budapesti és Pest megyei szervezet titkára.

A kezdeményezés a vidéki sorstársak között is érdeklődésre talált. A debreceni vak jogászok baráti köre nevében dr. Szép Zoltán jött el közenk és gazdag tapasztalataival sok ötletet adott a továbbhaladás módját illetően.

Nagy öröm a szervezők számára, hogy gondolatuk valódi igényt tárt fel, melynek létfontosságát a jövő igazolja majd. Szeretettel várjuk érdeklődő sorstársaink jelentkezését!

VAK KÖLTŐK VERSEI

irodalom

(Az alábbi költemények 1980. évi irodalmi pályázatunkon II. díjat kaptak)

CSIKÓS ZSUZSA

Mese az adriai halászokról

Láttál-e már szél cserzette,
marcona arcot?
Kezet, mely a tollat
rég nem szokta?
Szemet, mely mindig
a messzeséget nézte,
és a napot sose hunyorogta?
Láttál-e már hajnalt,
mikor az éj feladta a harcot?
Vizet, mely szilajul
nyaldossa a partot?
S hullámain száz kis bárka ring,
Sirályt, mely visongva
a víz felett kering?
Bárkát, hol a zsákmány
a tenger cseppnyi titka?
S benne az embert,
kinek szava csendes, ritka?

Én láttam őket.
Láttam a hajnali bárkán
érkezőket.
— Fűszer szagú szél
mesélte küzdelmeiket —
Néztem, ahogy az inas,
megfáradt kezek
hangtalan-némán szótértének,
s a szarkalábas-árkos,
mélytüzű szemek
átnéznek a végtelen kéklő
víz felett.
Meghatottan hallgattam
ezt a némaságot,
mely nekem oly sokat mesélt
Rovinjban egy nyári hajnalon,
mikor a halászhajó partot ért.

Köznapi poézis

Szeretem a hétköznapiok
csengő aranyát,
Estéknként a családias
csendes vacsorát,
Hús szobában néha-néha
csöpp romantikát,
Kedves arcon felfedezni,
ha mosoly suhan át.

Szeretem a téli estén
hulló hópihét,
Lépcsőházban meghallani
lépteid nesztét,
Karjaidban érezni
a véred ütemét.

Szeretem a verejtéket
a szob holnapokért,
Küzdeni az erőt adó,
boldog álmokért.

Gondolatok útközben

Suhant autónk a sztrádán
— s én titkon néztem
az arcodat —
Arcom felderült nyugalmad
láttán,
szemed a fényben hunyorgott
kicsit
s visszatükrözte gondolatodat.
Köröttünk csend volt,
hallgatott a táj
— kopasz faágak,
még hóban a határ —
Falvak tüntek el mögöttünk,
és városok,
utcák, és rajtuk emberek jártak,
előttünk tisztelegve
sorfolat álltak
némán, a régi és új házsorok.

Mint kopott filmszalag, percegeve
pergett előttem most a volt.
Sóhajtoztam halkán a csendbe
— Istenem —
már három éve múlt,
hogy sorsom kezembe tettem,
— titkon megint az arcodat
lestem —.
Lelked akartam látni mélyen,
kiolvasni onnan a jövőt,
hogy évek múlva,
ha újra erre járok
ritkulnak-e majd a sóhajtasok
amikor közös múltunkra
gondolok?
És akkor emlékszel-e
te is a napra
mikor hidegen,
némán tisztelegtek
előttünk e kedves házsorok?

VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI

(Az alábbi mű 1980. évi irodalmi pályázatunkon,
III. díjat nyert.)

DANI FERENC

A lámpásos ember

A nap fehéren izzott a felhőtlen kék űrben.
A polgárok kőházaik hús zugaiban vagy illa-
tos kertjeik fáinak árnyékában heverték.

A Lámpásos Ember az utcán sétált.

Nyugodtan, méltóságteljesen, gögös megvetés-
sel. Kezében ott égett az olajjal töltött egyszerű
lámpa. A pislákoló láng a nappali fényben ne-
vetségesen kicsi, sárga foltnak látszott.

A Lámpásos Ember azonban nem törődött ve-
le.

Az a kevés járókelő, — akikkel a Lámpásos
Ember találkozott, — tisztelettel kitért előle, is-
mervén annak dühöngő iróniáját és epés, ci-
nikus visszavágásait.

Csak a mindenre elszánt Tiszteletlenkedők öl-
tögették felé fullánkjaikat, akik nem tisztelték
évei számát, ősz szakállát, sem nyelve elvisel-
hetetlen élet.

— Kuttyák! Hízelnők! Talpnyalók! — mondta
ilyenkor és feléjük köpött.

A Tisztelettudók ismerték a Lámpásos Em-
bert és csodálták konok kitartását, mellyel a Lé-
tező nem létezését és a Nemlétező létezését
igyekezett felkutatni. Csodálták lelkierőjét, mely
ezt a konok kitartást tűzzel táplálta. De a Lám-
pásos Embert igazán csak kevesen értették meg.

A Tisztelettudók többsége szerint: a Lám-
pásos Ember volt a Lámpa nevezetessége. A ki-
sebbség szerint: a Lámpa tette híressé az öre-
get.

A Tiszteletlenkedők szerint: a Lámpásos Em-
ber öreg, bogaras bolond volt. A Lámpa meg:
bogarassága cégére.

A Tisztelettudók és Tiszteletlenkedők abban
egyetértettek, hogy amit a Lámpásos Ember ku-
tat, keres, az: nem lelhető meg. De ha mégis
meglelhető, ahhoz: Nagy Elme és sok, sok Vilá-
gosság szükséges.

De mit akar ez a bogaras bolond, ez a sír felé rohanó öreg az ő megrokkant szellemével, meggörnyedt testével? És főleg mit akar azzal a kis füstölgő olajméccsel? Vele akarja megvilágítani a Kaoszt és felfedezni az Ismeretlent, az áhított Titkot?

A Lámpásos Ember fölényes gúnyjal elnézett felettük és tovább rötta az utcákat.

Füstölgő olajlámpájával bevilágított az iparosok műhelyeibe, a kalmárok bazárjaiba, a pénzváltók utcájába, a földmívelők házaiba, a pásztorok kunyhóiba, a rabszolgák celláiba és mindenüvé, ahol emberek éltek.

De amit keresett, nem találta sehol.

Füstölgő olajlámpájával tovább kutatott a királyok palotáiban, a vezérek sátraiban, a gazdagok tengerparti fürdőiben, a koldusok-lakta odukban, a remeték barlangjaiban és mindenütt, ahol emberek éltek.

De amit keresett, nem találta sehol.

Füstölgő olajlámpájával lankadatlanul járta Delphoi ligeteit, az olimpyai versenyteret, az istenek templomait, a bányák mély tárnáit, a gályák padsorait és mindazokat a helyeket, ahol emberek éltek.

De amit keresett, nem találta sehol.

Füstölgő olajlámpájának gyér fényével bevilágított az Akropolis fenséges árkádjai alá, a kőszínházak porondjaira, harcizajtól hangos csataterekre, a filozófusok komor lakaiba és mindenüvé, ahol emberek éltek.

De amit keresett, nem találta sehol.

Egy hosszú életet áldozott a keresésére, de a keresett Titoknak nem akadt sehol sem nyomára.

És végül: bevilágított saját Hordójába.

— Hazugság, valótlanosság, önámítás volna minden? — dörmögte és egy fájdalmas mosolytörödérek suhant át ráncoktól barázdált arcán.

Delet mutatott a napóra állása, amikor a város Piacterére ért. Lámpáját magasra emelve közeledett a lépcsők felé.

Mikor a Tiszteletlenkedők megpillantották, kórusban üvöltöttek:

— Megtaláltad-e a Titkot, Vén Bolond?

A Lámpásos Ember rájuk tekintett és gúnyosan dörögte feléjük:

— Igen! Megtaláltam! Mert *barmok* a te kerestem és íme: *rátok* leltem!

És tovább ment.

— A szívekbe kell világítanom, — mondta önmagának. — Bizonyára *ott* rejtezik.

És sok, sok szívbe bevilágított.

De amit keresett, nem találta ott sem.

Agyát kételyek gyötörték.

Vajon létezik-e az a Titok, amit oly fáradhatatlanul kutatott egész életében? Érdemes volt-e a hosszú éveket ily haszontalanságra elfecsérelni? Útja első állomása az Értelen volt. Itt vélte a Titkot meglelni. De csak a konok, rideg, szívtelen, számokhoz és anyaghoz ragaszkodó szellem vigyorgott szemébe. Hiányzott belőle a jóság, a megértés, az emberség. Ugyanígy járt a Szívvel is. Itt az érzelmek, túlzott rajongások, abszurd és absztrakt dolgok légiói fogadták. Itt minden, még a Butaság is idealizált, szent alakot öltött.

Ily gondolatokkal küszködve vonszolta tovább törődött, megfáradt öreg testét. Érezte, minden porcikája zsibbad, erőtlenedik. Az évek súlya okozná? Nem! A kudarcé! Élete e legnagyobb kudarca lesz a végzete. Megöli a Titok! És valóban Titok-e a Titok? Hátha mégis létezik, csak rossz helyen kutatta? Hátha az *Értelen és Szív együtt* rejtli a Titkot?

— Eh, most már mindegy. Nincs tovább. A Lámpa kanóca veszedelmesen közeledik a végső lobbanáshoz, — mormogta, önmagának is metsző gúnyjal.

Ily gyötrő gondolatok közben köszöntött rá az alkony és tért meg Hordójához.

Bevilágított, aztán letette a Lámpát a Hordó elé és leült mellé a földre.

Nagyon fáradtnak érezte magát.

Últ és most életében először, nem gondolkodott.

Az olajfákkal szegélyezett úton két hűséges tanítványa: Anytus és Diomédész közeledett.

Odaérve halkan üdvözölték.

De a Lámpásos Ember tudomást se vett róluk és a Világról.

A két tanítvány némán letelepedett. Hosszú csend következett. Végül Anytus szánta rá magát a beszédre.

— Mester, ma láttunk a Piactéren és hallottuk válaszat ellenfeleidhez. De miért mondtad nekik: *barmok* a te kerestem?

A Lámpásos Ember felkapta fejét, hosszan nézte a két ifjút s tőle eddig még nem hallott szörnyű gúnyval felelte:

— Azért Anytus és Diomédés, mert eljött az Idő, amikor Lámpámtól búcsút kell vennem. Hú társam volt a Butaság elleni harcban, de ennél több hasznát nem vettem néki. Amit kerestem a Sötétségországában, azt nem tudta előttem megvilágítani. Nem tudta felfedni előttem a Titkot! Az *Embert!* Mert *Embert* kerestem egész életemen át! *Embert!* Értitek? *Embert!* És ma, az utolsó nap, fényének kialvása előtt felfedte előttem az Igazságot: *keress Barmokat!* Kerestem! Vagy tán nem is kellett keresnem, hisz csak *Barmokat* találtam! *Barmokat!* *Barmokat!*

— De Mester! — szólt Diomédés — ha embereket kerestél, miért nem jöttél hozzánk, tanítványaidhoz, akik tisztelünk és szeretünk!

Diomédés nem értette meg a Lámpásos Bölcs szavaiban rejlő határtalan gúnyt és cinizmust, különben nem ragadtatta volna magát ily meg-

gondolatlan közbeszólásra. Ez csak olaj volt a tűzre s a Lámpásos Bölcs még szörnyűbb gúnyval felelt szavaira:

— Ti azt hiszitek Diomédés, mivel *olyan pofátok van, mint nekem, hogy Emberek vagytok?*

Dühösen kioltotta a Lámpát és enyhe sötétség borult rájuk.

Megborzongott és Hordójába bújt.

Anytus és Diomédés amint megindultak az olajfák felé, még hallották az utánuk robbanó hangot:

— *Barmok!*

Másnap a Piac téren, amint felfelé haladtak a lépcsőkön, újságolták a Tiszteletudók nékik:

— A Lámpás Ember meghalt!

A két tanítvány szeméből könnyek peregtek és Anytus hosszú, nyomasztó hallgatás után megszólal:

— Bizony, bizony mondom néked Diomédés, meghalt Városunkban *korunk egyetlen Embere!*

Hajnal van. A szél fagyott hord a hátán. A hódara zizegve csúszik végig a vasútállomás beton peronján. Örvénylik, tekereg a toporgó utasok lába körül.

A nagy késéssel megérkező szerelvényt vegyes érzelmekkel fogadják az átfagyott utasok. Kellemes meglepetés: mindenkinek jut ülőhely. A frissiben felszállókat is füst, élénk beszélgetés zaja, de szerencsére meleg is várja.

Amint kiindul a szerelvény a vasútállomásról, megélnékül a beszélgetés. Bár itt-ott időnként mintha megüresedne egy-egy ülőhely. Kis csoportok verődnek össze. Nem látni mit csinálnak, ám hamarosan jellegzetes illat terjeng. Meg is jegyzi valaki: „Már megint a pálinkások.”

Nem sokkal hajnal öt óra után vagyunk. A vonat megáll a következő állomáson, s jó néhány percig vesztegel. A dohányfüst, a pálinkaszag egyre elviselhetlenebb. Néhol már dalolnak is. A csendben bóbiskoló, újságot, vagy könyvet olvasó utasok

Hajnali hangulat

Ha elindul a vonat

közül többen fölkapják fejüket. Némelyik nagyon izeg-mozog a helyén. Látszik, átmennének másik kocsiba, ha tudnák, hogy ott is lesz ülőhelyük.

Újabb állomás. Megint vesztegelés. Már hangos kurjantások hallatszanak. A dalolók lábbal verik a taktust. Körülöttük többen felriadnak. Megszépen nézik a duhaj társaságot.

Egy fiatal ember válik ki közülük. Átviharzik nagy lökdösődés közepette a másik kocsiba. Hamarosan visszatér, kezében másfél literes csattos üveggel, színültig tele házi főzésű pálinkával.

Az egyetlen decis pohár körbejár. Amint újra meglódul a szerelvény, még jobban megélnékül a hangulat. Már tudják, hogy közel a végállom-

ás, hamar be kell nyakalni a maradékot. A gyors és nagy kortyok éhgyomorral megteszik a magukét. Mire befut a vonat a Keleti pályaudvarra, már-már elszabadul a pokol. Valahol tört üveg csörömpöl. A mellékhelyiség zárt ajtaját két ököllel verik.

Az utasok rossz hangulatban özönlének le a szerelvényről. Egy férfi két hatalmas táskát cipel. Tucatnyi másfeles csattos nyitott szája kandikál ki a nyitott vászonfedél alól.

Kezdődik egy munkanap...
(... egy bejáró dolgozó „élményei”)

Aszódi László Antal

(Megjelent a Pest megyei Hírlapban 1981. február 27-én.)

1981 — a rokkantak éve. Már április hónapban jártunk, és nemcsak a jóízléssel alkotott plakátok figyelmeltettek környezetünkben élő sérült embertársainkra, de a sajtóban, rádióban számtalan riport, interjú és beszámoló bizonyítja — tettek is születtek. Sorsok könnyebbednek, mikrofont kap egy-egy értékes gondolat, reflektorfénybe kerül s ezáltal megoldódhat az addig kallódó, gubanco-lódó probléma.

Az UNESCO rokkantak éve alkalmából az I. István gimnázium szimfónikus zenekara, élén vezető karnagyukkal Záborszky József direktorral, április 2-án este 6 órakor a Pesti Vigadóban koncertet rendezett, melyre szólístaként Németh Tamás zongoraművészt hívta meg. Kitűnő ötlet — fórumot biztosítani egy tehetséges vak pianistának gimnazista korú muzsikuspárnerekekkel. Kitűnő ötlet: humanitásában és pedagógiai szempontból egyaránt. S lám — sikeres hangversennyel ajándékozta meg mindazokat, akik jegyhez juthattak.

A Vigadó fényárban úszó nagytermét teljesen megtöltötték a lelkes zenebarátok. A műsor is csalogató volt. A vendégkarmesterrel, az NSZK-beli Helmuth Steinbach-al végigpróbált esték után örömteli feszültséggel vonult fel a színpadra a gimnázium 150 tagú vegyeskara, hogy a zenekarral és szólístakkal (Takács Tamara Áll. Operaház, Laczó András fh., Schwimmer János fh.) megszólaltassa J. S. Bach Weinen, Klagen, Sorgen, Sagen c. kantátáját.

A mű tragikumon is átfénylő szépségét Takács Tamara alt áriájában csodálhattuk meg, örömteli volt a koncertáló oboa hajlékony és érzékeny muzsikálása. A kórus híven tolmácsolta a nyitó és zárótétel karakterét. Két tökéletes ellentét: elcsukló fájdalom, és szárnyaló diadal.

A műsort konferáló Zelinka Tamás nemcsak a műveket mutatta be szemléletes találékonysággal, de a pódiumra lépő vak muzsikust, Németh Tamás zongoraművészt is. Mint mondotta: — e ragyogó tavaszi napon, fiatal pianista, fiatal zenekarral jobb művet bemutatkozásra nem is vá-

KÁRPÁTI TÜNDE:

Unesco koncert a Vigadóban

laszthatott volna, mint Mozart varázslatos üde koncert-rondóját. (D-dur, K. V. 382). Így, a pódiumra lépő művészt már bizalmat előlegző taps köszöntötte. Azután felemelkedett a karmesteri pálcá, és fültanúi lehetünk az együttmuzsikáló inspiráló és bensőséges örömének. Végig követjük a játékos téma finom hangulatváltásait. Németh Tamás keze alatt odaadón kedves és nemes volt a Mozart-kantiléna. Néha panaszkodó, máskor tréfás, sőt még huncut is. A zenei fricskákat lezáró frappáns futamok után méltán ünnepelte kitörő örömmel a szólístát a közönség. Számos meghajlás, köszönet nem volt elegendő, így frissen kapott hófehér szekfűcsokrát a koncertmester kezébe nyomta művésznünk, és ráadásaként megajándékozott minket Chopin cis-moll prelűdjével. Ez a leggero suhanó, basszusokon harangozó prelűd olyan, mint egy tünődő mosoly: titka van, de mire rákérdezhetsz — elröppent, vége a zenének.

A kedves gesztust, a ráadást, nagy ovációval fogadta a közönség, a koncertrendőben résztvevő zenekar tagjai — zenész szokás szerint — buz-

gón kocogtatták kottapultjukat elismerésük jeléül. Helmuth Steinbach a karmester nagy figyelmességgel és szeretettel kísérte ki-be, újból és újból meghajolni Németh Tamást.

Az ünnepi hangulatra Dvorak VIII. szimfóniája tette föl a koronát. A csengő-bongó akkusztikájú teremben jól érvényesült a csellók gyönyörű dallamvezetése (III. tétel) és a finálé fúvósokkal gazdag tuttija.

Koncert után a tükrös, csilláros Vigadóból kilépünk a langyos tavaszi estébe. Jó dolog magunkkal vinni a zene varázsát. Öröm, hogy ez este elfogadtak, muzsikálása által befogadtak egy vakembert. Megismerték, és visszavárják, mert nyomot hagyott bennük, bélyeget és sugárzást. Örömet, és nyugtalanságot. Mert ember, és mert ajándékozó.

Köszönjük a XIV. ker. zeneiskola igazgatóságának, hogy e lehetőség megadatott. Sok ilyen bátor kezdeményezést és sikeres megvalósulást kívánok! És folytatást is, szívszorongató telhetetlenségemben. Hiszen a rokkantak éve elröpül, de Ők, közöttünk élnek ezután is.

BACSIK LÁSZLÓ

technika

Magnósoknak — magnóról

Legutóbbi írásomban a magnetofonszalagra történő hangfelvétel bemutatása során egy alkalmazott eljárást ismertettem, amely a szalag hanghordozó, mágnesezhető anyagának a mágnesezés közben a rávett hangot torzító tulajdonságát küszöböli ki. Ez az eljárás a rögzíteni kívánt hang mellé felvett, nem hallható magasságú, rezgésszámú segédjel, az előmágnesezés alkalmazása. Megpróbáltam elmondani a torzítás okát és az előmágnesezés hatásának módját.

Torzítást csökkentő jótékony hatá-

sa mellett azonban jelentkezik egy gond, amely a felvehető magas hangok erősségének csökkenéseként jelentkezik. Ennek oka a következő:

A hangjelenség lefolyását követő elektromos áramot egy tekercsbe vezetjük. Ez a tekercs egy gyűrű alakú vasmag körül helyezkedik el, amely gyűrűt egy nagyon keskeny réssel felhasítottak. A tekercs keltette, hangot követő mágneses erővonalak a különleges vasanyagban kiválóan terjednek, de a rés őket nem vezető részén kilépnek a gyűrűből. Itt vezetjük el a mágnesezendő szalagot,

A rollball szakosztály életéből

amelyre ezen légrés segítségével vezetjük, koncentrálnak a mágnesező erővonalakat. Az erővonalak erősségének váltakozása követi a hangjelenség lefolyását, de a különböző magasságú hangokat követők nem azonos mértékben kényszerülnek a résnél kilépni a fejből. A hang magasságával növekvő távolságra hat mágnesező képességük. Az előmágnesező áram már nem hallható magasságú rezgést követ és ez a rés környezetében nagyobb távolságra hat. Tehát a réshez közeledő szalag először ezzel találkozik, ez mágnesezi, majd csak később találkozik az erre ültetett hangfrekvenciával. A gond az, hogy a réstől távolodva fokozatosan megszűnik a szűkebb területet átfogó hangfrekvenciás mágnesezés, viszont még hat a nagyobb távolságra kilépő előmágnesező térerő. Ez, bár kis mértékben, de letörli az előbb felvett hangot. Hatását a magasabb hangokra erősebben fejti ki. Ez az egyik oka a magas hangok szintje (a mélyekhez viszonyított) megemelésének, amely az előmágnesezés így megnyilvánuló törli hatását igyekszik csökkenteni. Néhány magnógyártó cég megpróbálkozott egy segédfej alkalmazásával, amelynél a felvevőfejre csak a rögzíteni kívánt hangáramot vezették, az előmágnesező áramot pedig egy másikra, erre a segédfejre. Ezt úgy helyezték el, hogy réseik egymással szembe kerültek, de az előmágnesező annyival előbbre került, hogy a messzebbre kilépő magas rezgésszámú jel nem hatott a felvevőfej területén túlra. Mivel a milliméter tört részeit kitevő távolságról van szó, a szalag befűzésekor ezt a segédfejet el kellett innen húzni, majd felvételnél ismét pontosan visszaengedni. Ez az eljárás az úgynevezett Crossfield-technika. Nagyon jó felvételeket lehetett az így működő magnókkal készíteni, de a rendkívüli pontosságú távolság ismételt, automatikus beállítása a közelítések-távolítások során bonyolult, finom, ezért nagyon drága szerkezetet eredményezett. Tömeggyártásnál nem alkalmazható megoldásokat kívánt, ezért az először szenzációt jelentő felvételi elv alkalmazása a múlttá. A kopás miatt méretüket változtató alkatrészek idővel nem a kívánt helyre juttatták vissza az előmágnesező fejet.

(Folytatjuk)

Az 1981-es év legfontosabb feladatának tartjuk az Európa Bajnokságra való felkészülést. Ez év augusztusában rendezik meg Fuldában a Vakok Második Európa Bajnokságát, melyre hazánkat is meghívták. A bajnokságon szakosztályunkat egy öttagú csapat képviseli, mivel a versenyt az NSZK szabályai szerint írták ki, ami azt jelenti, hogy három vak védő és két gyengénlátó dob szerepel egy csapatban.

Az idén az első háziversenyünk március nyolcadikán volt a Kaffka Margit Gimnáziumban, négy csapat részvételével, melyen az Interkozmosz veretlenül végzett az első helyen.

Március közepére meghívást kaptunk Csehszlovákiába a Lőcsé Kupára. Március 13-án, pénteken reggel a Rákóczi expresszrel indult a csapatunk és délután négy órára értünk Lőcsére, ahol csehszlovák barátaink nagy szeretettel fogadtak bennünket. A vakok szakiskolájában helyeztek el bennünket, a szlovákiai vakok tanulnak ebben az intézetben. Az épületen belül található a tornaterem,

ahol a versenyeket rendezték, s alatta egy uszoda, mely a nap bármely szakában rendelkezésünkre állt.

A verseny hét csapat részvételével — körmérkőzéses formában — két nap bonyolódott le, szombaton egész nap, illetve vasárnap délelőtt. A magyar csapatnak nem kedvezett a szerencse, mindjárt az első meccsükön a mezőny legjobb csapatával, a prágaiakkal játszottunk, akiktől vereséget szenvedtünk 1:0-ra. Ezenkívül még egy vereségünk volt, Lőcsé első csapatától 3:1-re kaptunk ki, s így kerültünk a harmadik helyre. Védőink elnyerték a legjobb védő címet, mert a magyar csapat kapta a legkevesebb gólt. A csapat tagjai a következők voltak: Borbély Lajos védő, Dinya Imre védő, Dosek Lajosné edző, Kelemen József dobó, Molnár Ferenc dobó, Szabó András védő, Szilasi Ferenc védő. Vasárnap délután indultunk haza.

Edzéseinket azóta is rendszeresen, töretlen lelkesedéssel folytatjuk, annak érdekében, hogy csapatunk minél szebb eredménnyel térhessen vissza az Európa Bajnokságról.

Levél Gyöngyösről

Dobroviczky Ferenc gyöngyösi sorstársunk — hivatali munkája mellett — egész életét a sportnak szentelte. Egy korábbi számunk „Életemről — munkámról” rovatában dr. Domonkos János már bemutatta Dobroviczky sorstársunk életútját, munkásságát. Ebből megismerhettük gazdag és sokrétű sporttevékenységét. Évről évre elkészíti az ún. „Sakk Évkönyv”-et, melyben a hazai és nemzetközi sakkesemények, eredmények kapnak helyet. Itthon és külföldön egyaránt elismerést arat vele.

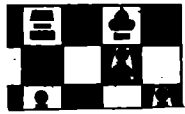
Mielőtt átadjuk a helyet a sorrendben 16., 1980. évi „Sakk Évkönyv” hazai elismerő visszhangjának, álljon itt néhány mondat Dobroviczky elvtárs folyóiratunkhoz küldött leveléből:

„Magamról röviden: Magas állami és sportkitüntetések birtokosa va-

gyok. 1971-ben százszázalékos látáscsökkenéssel — vak kategóriában — kerültem nyugdíjba. Mérnök vagyok. 1958-tól 1981. január 17-ig voltam a Heves megyei Sakkszövetség tagja, titkára, főtítkára, alelnöke, ill. 1969-től a jelzett napig elnöke. Most a megyei szövetség tiszteletbeli elnöke vagyok. Tovább szeretném az öt éve, havonta megjelenő Heves megyei Sakkhíradó c. lapot. 1958-tól vagyok tudósítója a Heves megyei Népújságnak, de számos más lapnak is írok.

Most, azt hiszem, hogy a látáscsökkenés mértéke eléri a 120—125 százalékot. Bal kezem béna, jobb lábam rokkant...

Miért keresem fel most Önöket? Örömben! Ezt az örömet Önökkel és sorstársaimmal is megakarom osztani. Bizonyítani azt, hogy az ember

ilyen adottságokkal is hasznos tagja lehet társadalmunknak..."

Az alábbiakban néhány levelet idézünk.

*

„Tisztelt Dobroviczky elvtárs! Szívből köszöntöm Önt és kedves feleségét.

Gratulálok az 1980-as nagyszerű évkönyvhöz, amely páratlan a maga nemében!

Jó egészséget, erőt, sikereket kívánok Önnek, — azt, hogy töretlenül folytassa áldozatkész tevékenységét — a magyar sakkozás javára.

Budapest, 1981. január 22.

Üdvözlettel, jókívánásokkal:
Kádár János sk.”

*

„Szövetségünk elnöksége és a magam nevében csak a legnagyobb elismeréssel szólhatok arról az önzetlen, hasznos és eredményes fáradozásáról, amelynek bizonyítéka ez az 1980. évi gyűjteményes mű, — amely

talán még a korábbiaknál is jobban sikerült.

Amikor sajnálatunkat fejezzük ki amiatt, hogy egészségi állapota akadályozta a megyei szövetség elnöki tisztének további vállalásában — és — köszönetünket fejezzük ki eddigi eredményes tevékenységéért, — ezt egyben annak tudatában teszem, hogy gazdag tapasztalatainak átadásával és e hasznos évkönyv elkészítésével a jövőben is segítségünkre lesz a magyar sakk sport továbbfejlesztésében. Elnökségünk és az élversenyzők azon lesznek, hogy jó eredményeket ismertethessen a jövőben is.

Budapest, 1981. január 19.

Szerényi Sándor sk.”

*

„Egy nehéz év elteltével from e sorokat e szép évkönyvbe. Bár az egész év eredményessége lenne olyan szép és egységes, mint ez a könyv... De azzal a reménnyel fejezem be soraimat, hogy még sok ilyen szép évkönyv készül, amelyben a magyar sakk sport sikere, bánata lesz össze-

gyűjtve, s ehhez a munkához további erőt, egészséget kívánok — Dobroviczkyéknek..."

Budapest, 1981. január 12.

Portisch Lajos”

*

„Kedves Jóbarátom! — Évkönyved értékére, a befektetett munkád színvonalára nehéz megfelelő jelzőt használni. — Sakk-szeretők és sakkozó társaim nevében köszönöm önzetlenségedet, a fáradhatatlan, önmagad nem kímélő tevékenységet, amellyel a sakkozók nagy családjának életét mutatod be az utókornak. Nagy öröm számomra az évkönyv, hisz látom hasznosan élsz és dolgozol. Még nagyon sok évkönyvet kívánok jó egészséggel.

Budapest, 1981. január 15.

Csom István”

*

Dobroviczky elvtársnak szerkesztőségünk nevében is további sikereket és jó egészséget kívánunk.

HALLÓ

itt Debrecen!

„Csak tiszta forrásból...”

A Bartók Centenárium jegyében ünnepi hangversenyt rendeztek a Gyengénlátók Általános Iskolájában és Nevelőotthonában március 30-án.

A műsor első részében az intézet énekkara európai gyermekdalokat, Szőnyi: Biciniumokat, valamint Bartók gyűjtötte népdalokat mutatott be.

Az intézet növendékei: Koppány Csaba, Búza Rita és Kujbus Tamás

zongorajátékával örvendeztették meg a hallgatóságot.

A zenei bevezető után a hatodik osztályos tanulók — Papp Gizella tanárnő vezetésével — „Csak tiszta forrásból...” címmel megemlékezést tartottak.

Az irodalmi műsor segítségével nemcsak Bartók Béla életútjának legfontosabb eseményeit, állomáshelyeit kísérhettük nyomon, hanem a műveiből összeállított zenei részletek segítségével betekintheztünk zeneszerzői munkásságába is.

A programban meghívott vendégek is felléptek.

A Dienes László Egészségügyi Szakközépiskola citerazenekara népdalfeldolgozásokat játszott, illetve énekelt, majd az iskola énekkarának dalai zárták le az emlékműsort.

Programjukon szerepelt többek között; Martini: Tristis est anima mea; Karai József: Estéli nótázás, valamint Tavasz dal című műve.

Mindkét énekkart Huga Sándor tanár vezényelte, zongorán közreműködött Kovács Béláné tanárnő.

A bensőséges hangulatú ünnepség Kincses Gyula igazgató zárszavával ért véget.

Éderné Iván Mária

Iskolánk zenei sikerei

A Vakok Általános Iskolájának énekkarára és kamarakórusára nagy feladatok vártak az elmúlt időszakban.

Először ejtsünk néhány szót az „éneklő raj”-ok versenyéről. Az említett versenyre idén az ötödikesek összevont raja nevezett be intézetünkben. Nagy felelősséget rótt ránk, hogy tavaly a mi iskolánk hozta el az első díjat és a vándorszerleget. Nagy örömünkre az előző évi nagy sikert meg tudtuk ismételni. Miénk lett az első helyezés. Igen nagy izgalommal és sok munkával készültünk március 23-ra, mivel ezen a napon kellett mind a női, mind a Landini vegyes kamarakórusnak és a nagy énekkarnak helytállnia. Számunkra nagy tétje volt a kamarakórusok versenyének. Hat év óta mindig az arany érmet nyertük el, a két utóbbi esztendőben a vándorszerleget is elhoztuk. Ha idén is elnyerjük a szerleget, akkor már végleg nálunk marad. És sikerült!

A kamarakórusok versenye délután félháromkor kezdődött, de nekünk már egy óra múlva az iskolánk előtt várakozó autóbusszon kellett lennünk, mivel a nagykórusra is jelentős feladat várt. Számunkra a csúcspont jelentette, hogy a Magyar Rádió hatos stúdiójában lemezzre énekelhettünk.

Bacs Kantátájának egyik záró korálját vették fel Varga Károly magyar szövegével. Igaz, hogy kórusunk néhány tagja, főként a kamarakórus énekesei, a felvétel végére eléggé elfáradtak, mégis úgy érezzük, hogy a felvétel elfogadhatóan sikerült.

Ha mérlegre tennénk az elmúlt hat év eredményét az alábbi érdemek kerülnének a serpenyőbe: tizenhárom arany érme, négy ízben vándorszerleg, a Magyar Rádió négyszer közvetítette éneklésünket, és végezetül a hangfelvétel. Tagadhatatlan, hogy ezeket a jelentős sikereket kar-nagyunknak, Késmárki Györgynek köszönhetjük.

Nem volt hiábavaló a sok fáradtság és nehéz próba.

Tóth Éva

...hogyan tapithassad az „életet”

Gyermekek között akik nem látnak

(Megjelent a *Hajdú-Bihari Napló* 1981. március 18. számában.)

Mindennap találkozunk velük, segítünk nekik a zebrán átkelni, buszra, villamosra felszállni, esetleg bevásárolni. Már, akinek kell, mert gyakran tapasztaljuk meghökkenve — egyben elismerő bólintások kíséretében — hogy mennyire jól tájékozódnak utcákon, tereken, milyen nagyszerű érzéssel választják ki a helyes útirányt. Segít nekik a megszokás, a fehér bot, az a rendkívül kifinomult érzék, melyre évek alatt szert tettek. A gyengén vagy egyáltalán nem látókról van szó, akik számtalan foglalkozási ágban bizonyították már rátermettségüket és a jól látó munkatársaikkal való versenyképességüket. Különleges — idők folyamán kialakult — érzékelő képességeikkel számtalan szakmában megállják helyüket. A környezetből érkező ingereket egymástól megkülönböztető képességük gyermekkoruktól alakult ki, s rendkívül nagy idegi koncentrációt igényel tőlük.

Igy természetes, hogy az a vak gyermek kerül hátrányba hasonló sorsú társai között, akivel később kezdtek el foglalkozni, aki később sajátítja el az alapokat. A felületes vagy késve kezdett tanítgatás még inkább igénybe veszi később a gyermekek idegrendszerét.

Erre eszméltek fel már csaknem egy éve a Vakok Szövetsége megyei Szervezetének vezetői, olyan emberek, akik fény- és árnyék- vagy szín-érzékelésük elvesztése miatt maguk is át tudják érezni az alapvető ismeretek mielőbbi elsajátításának hasznosságát. Ismerhetjük már őket, Csengeri Józsefet, a szervezet titkárárt és dr. Szel Lajos elnökségi tagot, akik annak idején a Siker című népszerű tévéműsor szereplői is voltak. Nem véletlenül. Töretlen hitükkel lelkesedésükkel a szervezet, sőt az egész szövetség tagjai érdekében kifejtett odaadó munkájukkal megérdemelték a nyilvánosságot. Legutóbb például kitalálták, hogy először felkutatják, majd összehívják, végül beszervezik a munkába a megyében élő vak gyermekek szüleit is.

Fokozott gondoskodással

— Sojnos eddig csak a debreceniek csatlakoztak hozzánk huszonötön. Pedig biztosak vagyunk abban, hogy a megye más részein is élnek vak vagy nagyon gyengén látó gyermekek — fejtegeti Csengeri József egy csütörtök délutánon, amikor gyermekszívatj tölti be a szervezet Rákóczi utcai épületét. Kéthetenként tartunk foglalkozást az óvodás-iskolásoknak, amikor a szülők elhozzák gyermeküket. A kicsik közül egyszerre ötven-hatan vannak jelen.

— E két-kétórás kiscsoportos foglalkozásokat rendkívül hasznosnak tartjuk — mondja egy szülő. — Egyrészt a gyermekek végre barátokra találnak, s nem szigetelődnek el, nem ahhoz szoknak hozzá — figyelgetve környezetüket — hogy csak a mama, papa vagy nagymama létezik a világon. Másrészt mi szülők is megbeszélgetjük itt a hasonló, gyermekneveléssel kapcsolatos problémákat.

Azért leghasznosabbak az összejövetelek, mert játékosan, játék közben

tanulhatnak a gyermekek énekeket, csoportos és egyéni mozgásformákat.

Valóban ezt tapasztaltam magam is közéljük telepedve, s örömmel hallgattam az óvodáskorúak ismerős cailait, figyeltem társasjátékaikat. Hajnika mindannyiszor kitörő nevetéssel dobta mamája felé a hatalmas strandlabdát. Zsolti — a társaság vezéregyéniségeként mit is tehetett volna — várát építgette összerakós játékokból. Volt aki — a térérzékelés csodálatos példajaként — anyukája kérésére egyre nagyobbakat szökdelt. Tibike megmondta tapintás után, hogy melyik „kocsija” a Trabant, Ildike pedig csak kedvenc autójának kerekét forgatta s egyre azt kérdezte:

— Hol van Lajos bácsi?

„Lajos bácsit”, azaz dr. Szél Lajost nagyon szeretik a kicsik, hisz oly sok hasznosat tanulnak tőle. Zongorázik, énekeket és játékokat tanít a gyermekeknek, s olykor mozdulni sem tud a piciny ölelő, kapaszkodó karoktól. „Lajos bácsi” a kis kézfejeket markolva irányítgatja a tapintó mozdulatokat, s örül elengedésükkor az önálló felismerések hallatán.

Óvoda létrehozása lenne szükséges

Nagyon értelmesek a gyerekek, s mindegyiknél lemérhető, hogy szüleik mennyit foglalkoznak otthon velük — állítja. A mamákra ez ideig nem lehet panaszunk, s ezért nyugodtan mondhatom, hogy a mi kicsinyeink hasonló tudásszinten állnak még, mint jól látó óvodástársaik.

A hangsúlyt a hallott szavak közül a „még”-en és „óvodán” érezttem. Mert gondoljunk csak arra, hogy mennyi törődést igényelnek a jól látó gyermekek is, s mennyivel többet és tovább kell figyelni, tanítgatni a nem látó kicsiket. Ez a nevelés „állandó készenlét” valóban leköt a nap minden órájában egy munkaképes szülőt. S hány hasonló gonddal küzdő — bár nemes, de mindenképpen fáradságos feladatot vállaló — papát vagy mamát szakít el

ez a tevékenység munkahelyüktől országszerte?! Csak Debrecenben 25 házaspárt érint e kérdés! „Még” bírják a szülők erővel és türelemmel — s a szeretetük garancia arra, hogy vállalnak is mindent — de a másik hangsúlyos szó az „óvoda” megvalósítása könnyíthetne helyzetükön. A szülők újra dolgozhatnak, s gyermekeik szellemi fejlődése, iskolára felkészítése még biztosítottabb lenne. Egy különálló óvodai szárnyrész biztosítása is elég lenne ehhez! Debrecen büszke lehet, hogy azon kevés nagyváros közé tartozik, ahol minden óvodáskorú elhelyezését megoldották már. Kivételt közülük a vak gyermekek képeznek. Miért ne lenne a mi városunk első az országban, ahol ezt is megoldják?

Csubák Zoltán

hirdetések

Szakyszerű felolvasást vállal (kazzettára vagy szalagra) 29 éves mozgássérült jogász. Nyomtatott vagy gépelt jogi szöveg esetén 34,— Ft, kézzel írott jogi szövegnél óránként 40,— Ft felolvasási díjat kér. Egyéb szövegek felolvasását óránkénti 20,— Ft térítés ellenében végzi.

Megrendeléseket az elkészítési határidő feltüntetésével levélben vagy telefonon vár. Kívánságra a magnószalagot — árának előre történő megküldése esetén — beszerzi. A rábízott iratok titkos ügykezelését, megőrzését és visszaszolgáltatását folyamatosan teljesíti.

Cím: Dr. Szép Zoltán küldeményeivel F. J. részére, Debrecen, nyeivel F. J. részére, 4026 Debrecen, Bethlen u. 42—44. V. 25. Telefon: 52-27-356.

*

ELADÓ 4 db rézfúvós hangszer: 1 helikon, 1 bariton, 1 B trombita, 1 pozán (billentyűs), Budapest XVIII., Podhorszky u. 50/a. Munkanapokon

16 óra után, szombat, vasárnap egész nap.

*

Intenzív angol nyelvű 2 vagy 3 hetes, bentlakásos táborozáson résztvenni kívánó 11 éves fiam csoportjába 9—12 éves gyermekek szüleinek jelentkezését várom. A június 15-től szeptember 1-ig tartó táborozás turnusainak időbeosztása egyelőre még nyitott, 6—8 fő jelentkezését a szervezők még elfogadják június 10-ig bezárólag.

Egy 3 hetes táborozás költsége oda-visszautazással, segédeszközökkel együtt 3000,— Ft. Kellő számú nem látó gyermek jelentkezése esetén részükre a szervezők külön turnus beállítását is vállalják.

A nyelvtanfolyam eredetileg látók számára indul, elsősorban kezdők angol nyelven történő folyamatos tanítását és gyakoroltatását vállalva.

További részletekről tájékoztatást

ad dr. Szép Zoltán, 4026 Debrecen, Bethlen u. 42—44. V. 25. Telefon: 52-27-356.

*

Szövetségünk budapesti székházának előadótermében, 1981. június 21-én, vasárnap délután 4 órakor „A világirodalom szerelmi lírája” címmel a Pasztorek Mihály színjászó csoport irodalmi műsort ad. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

HELYREIGAZÍTÁS

Pontírási kiadványunk 1981. évi 3. számában, valamint síkírási folyóiratunk 1981. évi 3. számában „Négytagú Magyar Vaktügyi Delegáció látogatása a Szovjetunióban” címmel cikket közöltünk. Tévedés következtében a kéziratban csak egy szerző neve szerepelt. A szóban forgó cikket négyen írták: Nagy Ernő, Pálffy Lászlóné, dr. Sólymos Gyula és Tóth Mária.

A VGYOSZ Hangoskönyvtárból kölcsönözhető új művek jegyzéke

1981. I. negyedév

Író neve	Mű címe	Mű száma	Darab
Bihari Klára	Miért?	108	22 kazetta
Moldova György	A Szent Imre induló	908	7 kazetta
Moldova György	Elhúzódo szüzesség	910	13 kazetta
Zilahy Lajos	A lélek kialszik	13	11 kazetta
Szophoklész	Antigoné (rádiójáték)	10	1 kazetta
Euripidész	Elektro (rádiójáték)	14	2 kazetta
Robert Merle	A sziget (rádiójáték)	112	5 kazetta
Charlotte Bronte	A lowodi árva (rádiójáték)	114	2 kazetta
Hollós Ervin—Lajtai Vera	Köztársaság tér 1956 (rádiójáték)	999	3 kazetta
Molière	Tartuffe (rádiójáték)	104	2 kazetta
Molière	A fösvény (rádiójáték)	974	1 kazetta
Shakespeare	Rómeó és Júlia (rádiójáték)	919	3 kazetta
Shakespeare	III. Richard	983	3 kazetta
Balogh—Czéh—Lantos	Békebeli históriák	924	12 orsó
Benedek István	Párizsi szalonok	998	31 orsó
Helmuth von Glasenapp	Az öt világvallás	928	27 orsó
Gergely Mihály	Költő és király	125	7 orsó
Griffin	Néger voltam Amerikában	317	8 orsó
Richard Hughes	A fából való pásztorlányka	325	18 orsó
Robert Franklin Leslie	A medvék és én	326	10 orsó
Bernard Malamud	A beszélő ló	316	6 orsó
Guy de Maupassant	Elbeszélések III.	312	30 orsó
Guy de Maupassant	Elbeszélések IV.	313	14 orsó
Guy de Maupassant	Egy asszony élete	307	12 orsó
Guy de Maupassant	Mont Oriol	308	13 orsó
Guy de Maupassant	A szépfiú	315	16 orsó
Moldova György	Szent Imre induló	309	7 orsó
Moldova György	Elhúzódo szüzesség	310	13 orsó
Móricz Zsigmond	A boldog ember	311	15 orsó
Sárközi György	Mint oldott kéve	314	31 orsó
Sugár András	A távolságot mint üveggolyót	918	18 orsó
Branimir Scepanovic	Földbe némult száj	898	6 orsó
Upton Sinclair	100%	190	12 orsó
Szalay Lenke	Hajnali szökés	991	18 orsó
Tabéri Géza	Vértorony	929	17 orsó
Tatay Sándor	Lödörgések kora	914	12 orsó
Vass Zoltán	Viszonttagságos életem	978	36 orsó

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradai Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

	Oldal
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS 1
	ROKKANTAK ÉVÉBEN MÁSKÉPPEN 2
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL 4
	ESZTERGÁLYOS A TELEFONKÖZPONTBAN 6
	LÉTELEME A KÖZÖSSÉG 7
Kiss János:	A VÉR 8
Gerdelics Ferenc:	TANÁCSOK ÜDÜLŐKNEK, KIRÁNDULÓKNAK 9
Zaharovics Mihály:	BESZÁMOLÓ AZ NDK-BELI VAKVEZETŐKUTYA-ISKOLÁBAN TANULMÁNYI LÁTOGATÁSRÓL 9
Németh Tamás:	MEGALAKULT A SZELEMI DOLGOZÓK KLUBJA 10
	VAK KÖLTŐK VERSEI 11
	VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI 12
Aszódi László Antal:	HAJNALI HANGULAT 14
Kárpáti Tünde:	UNESCO-KONCERT A VIGADÓBAN 15
Bacsik László:	MAGNÓSOKNAK MAGNÓRÓL 15
Borbély Lajos:	A ROLL BALL SZAKOSZTÁLY ÉLETÉBŐL 16
	LEVÉL GYÖNGYÖSRŐL 16
Éderné Iván Mária:	HALLÓ, ITT DEBRECEN! 17
Tóth Éva:	ISKOLÁNK ZENEI SIKEREI 18
	GYERMEKEK KÖZÖTT, AKIK NEM LÁTNAK 18
	FOKOZOTT GONDOSKODÁSSAL 18
	ÓVODA LÉTREHOZÁSA LENNE SZÜKSÉGES 19
	A VGYOSZ HANGOSKÖNYVTÁRÁBÓL KÜLCSÖNÖZHETŐ ÚJ MŰVEK JEGYZÉKE 1981 I. NEGYEDÉV 20
	HIRDETÉSEK 21

A VAKOK ÉS GYENGENLÁTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSEGEINEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

81 2757 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

HU ISSN 0209—6765

